

Omakoti

SASTAMALA » NUMERO 2/2024 » OMAKOTIASUMISEN ERIKOISLEHTI » 16. vuosikerta » www.omakotilehdet.fi

Täydentävä lämmitysjärjestelmä vähentää ostoenergian tarvetta

Satavuotiaan hirsitalon
keittiö uudistui harkitusti

10

Monet jouluperinteet yleistyivät
Suomen itsenäisyyden alkuvuosina

20

**TYÖKALUT, TARVIKKEET,
ASUSTEET KOTIIN,
MÖKILLE JA MIHIN VAIN...**

24/7

SOS
HINAUS

**HINAUS
KIVINIITTY**

SOITA 044 743 1080

HINAUS- JA TIEPALVELUTEHTÄVÄT
VUODEN JOKAISENA PÄIVÄNÄ.

Myös raskaan kaluston hinaukset.

NON-STOP OPEN
24/7

Automaattipesula &
Itsepalvelupesuhalli

**KIVINIITTY
CARWASH**

Ostoskatu 1 Raimäentie 2
32700 Huittinen 38200 Sastamala

KIVINIITTY
HUITTINEN | KIVINIITTY.NET | SASTAMALA

OSTOSKATU.COM
RASKAANSARJAN VERKKOKAUPPA

Yli 100 tunnettua tuotemerkkiä, yli 400 000 tuotetta.

KAIKKI KOTISI PINNAT SISÄLLE JA ULOS!

Omakotiyhdistyksen jäsenille
5-10% alennus
jäsenkorttia näyttämällä

Alennus ei koske ulkomaaleja ja öljyjä.

Tervetuloa Sastamalaan!

**Vammalan
Väriaitta**

Itsenäisyydentie 10, 38200 Sastamala
03 511 2895, toimisto@variaitta.fi

www.variaitta.fi

ELÄINKLINIKKA
Viksu

Sinua ja lemmikkiäsi varten

Eläinklinikka Viksu
Marttilankatu 44
Sastamala

03 511 2288
www.viksu.net

Ma-To 8.30-17.00
Pe 8.30-14.00

OPISTOVUOSI OPPIVELVOLLISILLE

Suuntautumis-
vaihtoehtot

**Musiikin ja kasvun
opistovuosi**

**Luovuuden ja kasvun
opistovuosi**

**Tule oppimaan arjen taitoja sekä opiskelu- ja
työelämävalmiuksia musiikin ja luovan tekemisen parissa.
Maksuton koulutus sisältää asuntolapaikan.**

Koulutusaika: 19.8.2024–16.5.2025 (53 opintopistettä)

Jatkuva haku: www.kankaanpaanopisto.fi

Kankaanpään
OPISTO

Lisätietoja: Pekka Vuorisalo
044 772 9237, pekka.vuorisalo@kopisto.fi

MAINOSTAJA,
varaa näkyvyytesi
Omakotilehtiin
verkkokaupasta.

<https://mediapotential.mediani.fi>

MEDIANI

Omakoti

www.omakotilehdet.fi
facebook.com/omakotilehti

Ilmestyminen
Nro 1/2024 vko 24
Nro 2/2024 vko 49

Jakelu ja levikki
Jakelulevikki 9 000 kpl

Pientalot Sastamalan, Huittisten
ja Punkalaitumen taajamissa.

Kustantaja
Media Potentia Oy
Kuninkaankatu 24 A
33210 Tampere
p. 0400 772 229
www.mediapotentia.fi

Julkaisija
Nexus Media Oy
Kuninkaankatu 24 A
33210 Tampere
toimisto@nexme.fi

Päätoimittaja
Petri Kaukonen
p. 0400 770 203
petri@mediapotentia.fi

Toimitus
Mari Pihlajaniemi
p. 045 276 5998
toimitus@mediapotentia.fi

Mediamyynti
Media Potentian toimisto
p. 0400 772 229
toimisto@mediapotentia.fi

Taitto ja
ilmoitusvalmistus
Media Potentia Oy
aineistot@mediapotentia.fi

Paino
Sanoma Manu Oy

Etukannen kuva
Freepik

Lehti noudattaa ilmoitusten jul-
kaisusääntöjä. Reklamaatiot on
tehtävä 7 vrk:n aikana ilmoituksen
julkaisemisesta Media Potentia
Oy:lle. Suurin mahdollinen vas-
tuu ilmoituksen julkaisemisessa
sattuneesta virheestä tai poisjää-
misestä sekä sen aiheuttamista
vahingoista on ilmoituksen hinta.
Mikäli ilmoitusmateriaali saapuu
aineistopäivän jälkeen Media Po-
tentia Oy ei ole velvollinen korvaa-
maan painovirheitä. Ilmoituksesta
lähetetään oikovedos sopimuksen
mukaan.Peruutukset viimeistään
aineistopäivänä. Jos ilmoitus on
ehditty valmistaa ennen peruut-
tusta, veloitetaan siitä 50 % ilmoi-
tuksen hinnasta.

14

Fiksut
säilytysratkaisut
helpottavat kodin
tavaratulvaa

Tässä lehdessä

- 3 Pääkirjoitus
- 5 Ajankohtaista
- 6 Tukilämmitysjärjestelmät
- 10 Keittiöremontti
- 12 Remontista sopiminen
- 14 Apua tavarapaljouteen
- 17 Kolumni: Tuulahduksia Euroopasta
- 18 Juhlien järjestäminen
- 20 Joulutraditiot
- 22 Ajanviete

Petri Kaukonen
Päätoimittaja

Ystävällisiä sanoja on
turha säästellä
– ne voivat pelastaa
jonkun päivän

'Tyhjästä on paha nyhjäistä' – sananlasku nousee elävänä
mieleen tässä vaiheessa vuotta. Hallituksen budjettiriihen
antimina kun muun muassa kotitalousvähennykseen teh-
dään ensi vuonna tuntuvia leikkauksia.

Veronmaksajain Keskusliitto otti asiaan nopeasti kantaa
kyseenalaistaen leikkausten mielekkyyden ja huomauttaen
pudotuksen olevan raju etenkin kotitalous-, hoito- ja hoiva-
työn kohdalla. Nuo palvelut ovat olleet monille ikääntyville
tärkeä apu kotona pärjäämiseen.

Myös Suomen Kotityöpalveluyhdistys kommentoi leikka-
uksen vaikuttavan haitallisesti alan yritysten toimintaan: osa
niistä ennakoi joutuvansa sen myötä lopettamaan toimintan-
sa, osa joutuvansa irtisanomaan henkilöstöä.

Nähtäväksi jää, miten kaavaillut muutokset loppujen lopuk-
si vaikuttavat ihmisten elämään ensi vuonna. Kaikkea kun ei
voi ennakoida. Se on kuitenkin selvää, että tällaisina aikoina
solidaarisuuden ja inhimillisyyden merkitys korostuu.

Hymy tai ystävällinen teko voi olla hallitusohjelmaakin jä-
reämpi tapa vaikuttaa ympäristöön ja ihmisten mielialaan. Ei
siis pihistellä turhaan ystävällisyydestä, kun kohtaamme toi-
siamme arjessa.

Kohteliaisuus ei sentään maksa mitään!

Lämpimin terveisin,

Petri Kaukonen
päätoimittaja

VUOKRALAINE

- Rakennuskoneiden vuokraus
- Levypalvelu
- CNC-koneistus

Eurassa ja Huittisissa
› www.vuokralaine.fi
› info@vuokralaine.fi

HUITTISTEN TERÄHUOLTO
Huittisten JP-Rakentajat

- Kaikki rakennuspeltityöt
- Terämyynti • Terähuolto

Soita 0400 735 859
www.huittistenterahuolto.fi

» LYHYESTI

Järjestelmät kuntoon lämmityskautta varten

Valtion kestävän kehityksen yhtiö Motiva muistutti jo syyskuussa, että syksyn tulo voi tuoda nousupaineita sähkön ja kaukolämmön hintaan. Korkeimmillaan hinnat ovat talvella. Tästä seuraa se, että energiansäästötoimenpiteiden kannattavuus paranee talvea kohden kuljettaessa myös palvelukiinteistöissä. Hyvin toimivat laitteet ja järjestelmät eivät tuhlaa energiaa.

– Esimerkiksi huonelämpötilan laskemisen säästövaikutus paranee samaa tahtia, kun hinnat nousevat. Syksyllä säiden viiletyssä kroppa voi kaivata lämmintä huonelämpötilaa, mutta kun väki tottuu viileyteen, voidaan sisälämpötilaa vähitellen hieman alentaa, toteaa asiantuntija **Minna Tolvanen** Motivasta.

Tolvasen mielestä järkevää kiinteistön ylläpi-toa on se, että kaikkien laitteiden ja järjestelmien toiminta varmistetaan jo syksyn aikana, jolloin talvi ei tuo mukanaan kalliita yllätyksiä, kun laitteet toimivat kuten pitääkin.

– Suosittelen tarkistamaan esimerkiksi hybridilämmityksen automatiikan toiminnan jo ensimmäisillä pikkupakkasilla. Samoin on syytä varmistaa spot-sähköä eli pörssisähköä seuraavan automaation ja tarpeenmukaisen ilmanvaihdon säädön toiminta, Tolvanen muistuttaa.

Sähköä säästyy, kun kulutus joustaa

Energiansäästö on suurissa kiinteistöissä ja toimitiloissa yhä useammin kulutuksen joustamista ja sähkön käytön ajoittamista tai jopa rajoittamista kalliiden valtakunnallisten kulutus-

piikkien aikana. Siksi automaatio-ohjaus ja sen toimivuus ovat tärkeitä, jotta kokonaiskulutuksesta voitaisiin saavuttaa säästöjä. Kalliin sähkön jaksoilla voi vaikka pienentää ilmanvaihdon tehoa hieman tai himmentää valaistusta.

Kulutuspiikkejä syntyy esimerkiksi aamuisin ilmanvaihtokoneiden käynnistyessä samaan aikaan. Koneiden käyntiaikoja kannattaa porrastaa 5–10 minuutin välein, jolloin käynnistyksestä aiheutuva tehopiikki jakautuu tasaisemmin.

Muita vinkkejä syyshuoltoihin

- Patteritermostaattien ja lämmitysverkoston toiminnan testaus hyvissä ajoin. Pattereiden ilmaus tarvittaessa ja lämmitysverkoston tasapainon varmistaminen. Muista myös ilmanvaihdon lämmitysverkoston tarkastus.

- Lämmitetään tiloja tarpeeseen, tilakohtaiset lämpötilasuositukset huomioiden.

- Tyhjiä tiloja ei tarvitse turhaan lämmittää. Niissä noin 16 celsiusastetta riittää.

- Ilmanvaihdon suodattimien vaihdot ja asetusarvojen varmistukset

- Siitepölykauden jälkeen on hyvä vaihtaa suodattimet. Puhtaan sisäilman lisäksi varmistetaan, että paine-ero suodattimen yli on kohdillaan. Suuri paine-ero lisää puhallustehon tarvetta, joka puolestaan näkyy lisääntyneenä sähkön kulutuksena.

- Sisäänpuhallusilman lämpötila muutaman asteen haluttua huonelämpötilaa pienempi (pl. ilmalämmitteiset kohteet). Rakennusten peruslämmön pitää tulla lämmitysverkoston kautta, ei ilmanvaihtoverkoston kautta.

- Sähköisten lämmitysten säätöjen toiminnan testaus ja asetusarvojen tarkistus

- Hyvä testata ja tarkistaa säännöllisesti toiminta, sähkölämmitysten säätöjen ollessa epäkunnossa voi lämmityksestä muodostua nopeasti suuret lisäkustannukset.

- Kaukolämmön tehopiikkien minimointi automaation avulla ja tehomaksujen pienentäminen

- Jos kaukolämmön perusmaksu muodostuu maksimitehon perusteella, kannattaa kulutuspiikkejä rajoittaa automaation avulla ennakoimalla lämmöntarvetta tai rajoittamalla hetkellisesti tiettyjen tilojen lämmitystä.

Freepik

Veronmaksajien Keskusliitto kritisoi kotitalousvähennyksen leikkausta

Veronmaksajain Keskusliiton toimitusjohtaja **Teemu Lehtinen** otti syyskuussa tuoreeltaan kantaa hallituksen budjettiriihen veroratkaisuihin, joita hän piti monilta osin ongelmallisina.

– Ansiotulojen verotuksen progression jyrkentäminen entisestään, kotitalousvähennyksen raju leikkaus sekä eläkkeensaajien tuplairaippavero vievät kaikki verotusta väärään suuntaan.

Budjettiriihen veroratkaisut ja palkansaajamaksujen muutokset jyrkentävät palkkaverotuksen progressiota vuonna 2025. Pienipalkkaisen 2000 euroa ansaitsevan verotus kevenee ensi vuonna 0,3 prosenttiyksikköä. Keskituloi-

sen 4000 euroa kuukaudessa tienaa-
van palkansaajan verotus puolestaan kiristyy hieman,

0,1 prosenttiyksikköä. Hyväpalkkaisten verotus kiristyy sen sijaan selvästi. Suurimmillaan kiristys on 9000 euron kuukausituloilla 0,8 prosenttiyksikköä.

Progression jyrkentäminen aiheutuu veronkevennysten suuntaamisesta pienituloisille sekä toisaalta valtion tuloveroasteikon normaali indeksitarkistusten perumisesta kahdessa ylimmässä tuloluokassa.

– Ansiotulojen verotuksen progressio on jo valmiiksi erityisen ankaraa Suomessa, eikä sitä pitäisi ainakaan entisestään jyrkentää.

Kotitalousvähennyksen leikkaus osuu hoiva- ja hoitopalveluihin

Budjettiriihen kummallisimpana veroratkaisu-

na Lehtinen pitää rajua leikkausta kotitalousvähennykseen. Suurin alennus on tulossa tavanomaisista kotitalous-, hoiva- ja hoitopalveluista saataviin vähennyksiin. Esimerkiksi 1000 euron hoivatyöstä saatu vähennys alenee 500 eurosta vain 200 euroon ensi vuonna.

– Hoito- ja hoivatyön kotitalousvähennyksestä aiotaan leikata jopa yli puolet ensi vuonna. Tämä on kohtuutonta ja myös vastuutonta tilanteessa, jossa julkisten sote-palvelujen tuotanto ja rahoitus ovat kasvavan paineen alla, Lehtinen toteaa.

– Kotitalousvähennyksen avulla hankitut palvelut ovat mahdollistaneet muun muassa monien ikääntyvien kansalaisten pärjäämisen pidempään kotona.

Kaapin perällä pölyttyy useimmiten vohvelirauta

Ruoanvalmistukseen ja säilöntään tarvittavia tarvikkeita valmistava suomalainen Fredman selvitti, mitä kodin pienkoneita omistetaan, mitä käytetään eniten ja mitkä pölyttyvät kaapin perällä. Elokuussa 2024 teetettyyn kyselytutkimukseen vastasi 1000 suomalaista.

Kyselystä kävi ilmi, että liki minkä tahansa suomalaiskodin keittiöstä löytyy mikroaaltouuni ja kahvinkeitin. Mikro on 96 prosentilla ja kahvinkeitin 90 prosentilla. Kahvikoneen omistaa vajaa neljännes suomalaisista ja kahvimylly löytyy vain 16 prosentilla vastaajista. Vedenkeit-timen omistaa 83 prosenttia, mutta kolmannes käyttää sitä vain pari kertaa vuodessa.

Kahvinkeitin ei pääse pöydällä pölyttymään. Suodatinkahvia keittää joka päivä 73 prosenttia suomalaisista. Kahvikoneella juoman valmistaa 12 prosenttia vastaajista. Kahvimyllyn käyttö on jo liki harvinaisuus. Sitä pyörittää päivittäin kol-me prosenttia vastaajista.

– Me suomalaiset olemme suodatinkahvikana-saa, eikä siihen ole muutosta näköpiirissä. Us-kon, että valtaosalla nuorista, jotka näin syksyn

kynnyksellä muuttuvat ensimmäiseen omaan kotiin, kahvinkeitin on niitä ensimmäisiä han-kintoja, ainoana Suomessa suodatinpusseja valmistavan Fredmanin viestintä- ja vastuulli-suusjohtaja **Sara Hokkanen** avaa kyselyn tu-loksia.

Liki puolet vastaajista (46 %) omistaa vohve-liraudan, mutta sen kohtalona on jäädä useim-min kaapin perälle pölyttymään. Näin tapahtuu 15 prosentille vastaajista.

– Kolmannes käyttää rautaa muutaman ker-ran vuodessa. Muita harvoin käytettyjä laittei-ta ovat tutkimuksen mukaan myös voileipägril-li, yleiskone ja hieman yllättäen myös vatkain ja blender, Hokkanen kertoo.

Päivittäin käytetyt kodin pienkoneet top 5

1. Mikroaaltouuni
2. Kahvinkeitin
3. Vedenkeitin
4. Leivänpaahdin
5. Airfryer

- Useimmiten kaapin perällä pölyttyvät kodin pienkoneet top 5**
1. Vohvelirauta
  2. Voileipägrilli / Soda stream/blender (jaettu 2. sija)
  3. Yleiskone / Mehulinko (jaettu 3. sija)
  4. Vatkain
  5. Leivänpaahdin
- Vähiten omistettut kodin pienkoneet top 5**
1. Popcornkone
  2. Jäätelökone
  3. Leipäkone / Munankeitin (jaettu 3. sija)
  4. Kahvimylly
  5. Mehulinko/mehupuristin

Oletko vaihtamassa öljylämmityksen fossiilittomaan vaihtoehtoon? Vielä vuosi aikaa toteuttaa remontti ELY-keskuksen avustuksella

Ympäristöministeriö ja Pirkanmaan ELY-keskus tiedottivat elokuun lopulla, että öljyläm-mityksestä luopuville pientalojen omistajille myönnetään vielä toistaiseksi 2 500 ja 4 000 euron avustuksia. Hankkeiden on kuitenkin oltava kokonaan valmiita 31.8.2025 mennen-sä.

– Siirtymä fossiilisista puhtaisiin lämmitys-muotoihin etenee hyvin, mutta vielä on työtä jäljellä. Öljykattiloiden korvaamisella luodaan myös työtä Suomeen. Avustukset kotitalo-uksille ovat olleet suosittuja ja lämmitysre-montti on tehty jo monessa kodissa. Avus-tusta jaetaan viimeistä vuotta, joten remon-ttia suunnittelevien kannattaa ryhtyä toimeen nyt, sanoo ympäristö- ja ilmastoministeri **Kai Mykkänen**.

Avustusta voidaan myöntää yksityishenki-löille tai kuolinpesille öljylämmitysjärjestel-män poistamiseen sekä uuden lämmitysjär-jestelmän hankkimiseen silloin, kun pientalo on ympärivuotisessa asuinkäytössä. Avus-

tuksen saamiseksi öljylämmitysjärjestelmä tulee poistaa kokonaan säiliöineen. Yhteen remonttiin voi saada vain avustuksen tai koti-talousvähennyksen.

– Nyt on hyvä hetki tarttua toimeen, jos lämmitysjärjestelmän vaihto on ajankohtaista vuoden sisällä, sillä avustuspäätöstä, laitteita ja asennusta voi joutua odottelemaan tovin. Avustusta kannattaa kuitenkin hakea vain, jos remontti on todella toteutumassa mää-räajassa, jotta käsittely ei ruuhkaudu ja mah-dollisimman moni hankkeen toteuttaja saa avustuksen. Tällä hetkellä annamme avustus-päätöksen noin kolmessa kuukaudessa hake-muksen jättämisestä, kertoo ryhmäpäällikkö **Sabina Mäki** elinkeino-, liikenne- ja ympäris-tökeskuksesta.

Hakemus kannattaa tehdä sähköisesti ja sen käsittely on sujuvaa, kun mukana on heti kaikki tarvittavat liitteet. Hakemukseen tar-vitaan vähintään urakoitsijan tekemä tarjous tai muu suunnitelma remontista sekä valta-

kirjat kiinteistön muilta omistajilta, esimerkik-si puolisolta.

Remontteja tehty pian 27 000

Avustusta on hakenut pian 34 000 pienta-lon omistajaa. ELY-keskus on tehnyt lähes 33 000 avustuspäätöstä, joista 87 % on ollut myönteisiä. Avustus maksetaan vasta remon-tin toteuttamisen jälkeen, ja tähän mennessä tukea on maksettu lähes 27 000 remontin to-teuttaneelle hakijalle.

Hakijoista 70 % on ilmoittanut vaihtavan-sa fossiilisen lämmityksen vesi-ilmalämpö-pumppuun, 19 % on ollut vaihtamassa maa-lämpöön ja 8 % kaukolämpöön. Pieni osuus hakijoista on päätnyt muihin ratkaisuihin, kuten sähkölämmitykseen, jota on täyden-netty usein ilmalämpöpumpulla.

Vastaavanlaista avustusta voi hakea myös maakaasulämmityksestä luopumiseen. Avus-tus on myönnetty yli 1 100 kaasulämmityksen vaihtajalle.

Tulisijan käyttö on hyvä keino pienentää energialaskua ja antaa turvaa sähkökatkojen ja päälämmitysjärjestelmän toimintahäiriöiden varalta.

Teksti: Elina Salmi

Täydentävä lämmitysjärjestelmä vähentää ostoenergian määrää

Kalliin energian aikana moni omakotiasuja tuskailee ostoenergian hinnan kanssa. Kustannuksiin voi vaikuttaa käyttämällä erilaisia täydentäviä lämmitysjärjestelmiä.

Täydentäviä lämmitysjärjestelmiä ovat muun muassa tulisijat, ilmalämpöpumput ja aurinkolämpö. Koko talon lämmitykseen ei mikään niistä sovellu yksinään, mutta oikein käytettynä niillä voi pienentää reippaastikin ostoenergian tarvetta.

Suomalaiset kodit, koulut ja konttorit ovat lämmenneet puulla vuosisatojen ajan ja nykyäänkin lähes jokaiseen uuteen taloon asennetaan jonkinlai-

nen tulisija. Useimmiten se on varaava takka. Oikein mitoitettulla, varaavalla tulisijalla voi parhaimmillaan tuottaa jopa kolmanneksen koko talon lämmitystarpeesta. Lisäksi sellainen on hyvä olla olemassa jo huoltovarmuuden takia, jotta sähkökatkojen tai pääjärjestelmän toimintahäiriöiden aikana talon pystyy pitämään lämpimänä takan tai vastaavan avulla.

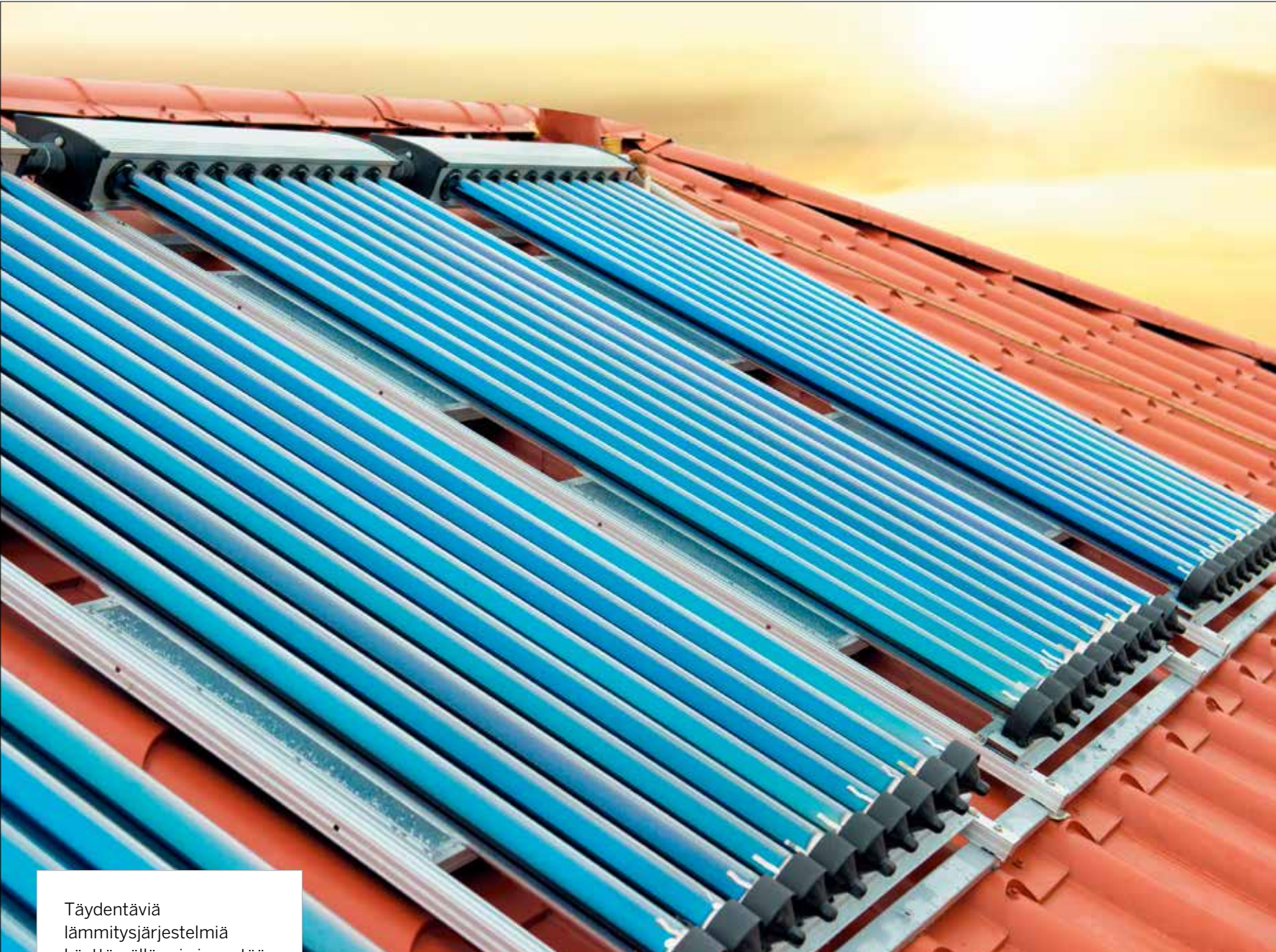
Parhaan tuloksen saa aikaan massi-

visilla, varaavilla tulisijoilla. Sellaisen rakenteisiin varautuva lämpö siirtyy huonetiloihin pienellä teholla pitkän ajan kuluessa eikä huonelämpötila nouse liian korkeaksi. Erityisen järkevää puun polttaminen on sähkölämmitteisessä talossa ja kovien pakkasten aikaan. Jos polttopuun saa vielä ilmaiseksi esimerkiksi omasta metsästä pienenee ostettavan lämmitysenergian tarve entisestään.

Pellettitakka on kevyt ja vaivaton

Myös pellettitakka sopii hyvin sähkölämmityksen tueksi. Se tarvitsee hormin lisäksi sähköliittymän, koska siinä on puhaltimet palamisilmalle ja lämmitetylle ilmalle. Lisäksi pellettejä syöttävä automatiikka käyttää sähköä. Käytössä pellettitakka on varsin huoleton, sillä siinä on automaattisyytys ja säiliöön mahtuu usean päivän pel-

Täydentäviä lämmitysjärjestelmiä käyttämällä voi pienentää energian ostoon kuluva summaa roimasti.

lettitarve.

Hyvä puoli pellettitakassa on myös se, että lämmitystehoa voi säätää. Takkan tuottama lämpö siirtyy huonetilaan puhaltimilla ja joihinkin takkoihin voidaan liittää termostaatti, joka ohjaa lämmitystä huoneilman lämpötilan mukaan.

Pellettitakka on kevyt eikä vaadi järeää perustusta kuten tavallinen takka. Markkinoilla on myös malleja, jotka siirtävät lämmön vesikiertoiseen lämmitysjärjestelmään tai malleja,

joissa lämpö voidaan siirtää useampaan huonetilaan ilmanavia pitkin.

Ilmalämpöpumppu voi pienentää energialaskun jopa puoleen

Ilmalämpöpumppu on erittäin hyvä vaihtoehto sähkölämmitteisen talon tukilämmitysjärjestelmäksi, sillä parhaimmillaan se vähentää ostosähkön tarvetta tyypillisesti 30-60 prosenttia. Yhdistettynä puilla lämmittämiseen

säästö on vieläkin suurempi. Ilmalämpöpumppua voi käyttää kuumaan vuodenaikaan sisäilman viilentämiseen.

Ilmalämpöpumppu siirtää lämpöenergiaa ulkoilmasta ja luovuttaa sen suoraan huoneilmaan. Järjestelmä koostuu ulkoyksiköstä, joka ottaa lämpöä ulkoyksikön läpi kierrätettävästä ulkoilmasta. Lämpö siirtyy sisäyksikköön kylmäaineen välityksellä.

Markkinoilla on ilmalämpöpumppuja, joissa yhteen ulkoyksikköön voi-

daan liittää useampia sisäyksiköitä. Jokainen huone tila tarvitsee käytännössä oman sisäyksikön, sillä ilmalämpöpumppu lämmittää tai haluttaessa jäähdyttää vain sitä tilaa, johon se on asennettu.

Ilmalämpöpumpun tuottaman lämmön määrä riippuu ulkoilman lämpötilasta, ja parhaimmillaan se on nollakelillä tai pikkupakkasilla. Pakkasen kiristyessä laitteen hyötysuhde laskee ja se tuottaa vähemmän lämpöä. Toki viime vuosina ilmalämpö-

Putkiliikkeesi Huittisissa

Meiltä saat kaikki LVI-alan palvelut suunnittelusta asennukseen. Myymälästämme löydät laajan valikoiman tarvikkeita suoraan varastosta. Tervetuloa palveltavaksi!

Meiltä myös jätevesiratkaisut suunnittelusta toteutukseen.

Lauttakylän Putkityö Brunnila Oy | ma-to 7-17, pe 7-16
Riihivainionkatu 4, 32700 Huittinen | 02 561 376 | myynti@lvibrunnila.fi

Jäspi Tehowatti Air -järjestelmä hyödyntää ulkoilman lämpöenergiaa rakennuksen ja käyttöveden lämmittämiseen. Se sopii sekä uudistaloon että saneerauskohteeseen öljy- tai sähkölämmityksen korvaajaksi tai rinnalle.

Pirkanmaan Peltiuuni

Hiitoja perinteisiä pönttöuuneja

Omega70 Classic

- korkeus 190, 200 tai 210 cm
- halkaisija 70 cm

CE

Pirkanmaan Peltiuuni Oy Huittinen
peltiuuni.fi | puh. 0400 619 009

MITÄS TEHRÄÄN SEURAAVAKS?

Kaikki rakentamisen ja energiaratkaisujen palvelut yhdeltä kumppanilta

- Ilmapumppujen myynti ja asennus
- Remonttityöt ja -urakointi
- Koneiden huolto- ja kunnossapitotyöt
- Aurinkopaneelien myynti ja asennus
- Sähkötöyt
- Uudisrakentaminen
- Purkutyöt

www.punura.fi

Hannu Ruohonen
040 716 7861
hannu.ruohonen@punura.fi

pumppujen suorituskyky on parantunut ja laadukkailla laitteilla voidaan saada merkittävästi lämpöä vielä silloinkin, kun pakkanen huitelee -25 asteessa.

Ilmalämpöpumpun etuja ovat edullinen hankintahinta ja helppo käytettävyys. Tehokkaimmin ilmalämpöpumpulla syntyy säästöä, kun säätää sähköpattereiden termostaatit 4–5 astetta ilmalämpöpumpun säätöä alemmaksi. Silloin hyötysuhteeltaan tehokas pumppu kantaa päävastuun lämmityksestä ja patterit ottavat vastuun vasta sitten, kun ulkoilma muuttuu liian kipakaksi.

Auringosta sähköä ja lämpöä

Viime vuosina on omakotitaloissa-kin löydetty aurinkoenergian hyödyt – ja hyvä niin, sillä auringosta saadaan meidän leveysasteillamme yllättävän paljon energiaa. Aurinkoenergian hyödyntäminen on mahdollista helmikuun alusta marraskuuhun saakka. Auringosta voi kerätä lämpöä lämpöä aurinkokerääjillä ja sähköä aurinkopaneelilla. Aurinkoenergian plussapuolia ovat vähäiset käyttökustannukset, päästöttömyys ja uusiutuvuus.

Aurinkosähköjärjestelmällä saadaan sähkö myös sinne, missä sähköverkkoon liittyminen ei muuten ole mahdollista. Sellaisia kohteita ovat esimerkiksi kesämökit, tunturialueet, veneet ja saaristokohteet. Viime vuosina aurinkosähkön käyttö on yleistynyt myös pientaloissa. Oikein mitoitetun aurinkosähköjärjestelmän avulla voidaan huolehtia muun sähkönkäytön lisäksi myös ainakin osasta sähkölämmitystä, mutta ainoaksi lämmitysmuodoksi se ei riitä.

Aurinkopaneelit siis muuttavat au-

ringon energian sähköksi, kun taas aurinkokeräimet muuttavat sen lämmöksi.

Aurinkokeräimet ottavat talteen auringon lämpöä ja siirtävät sen joko käyttöveden tai koko talon lämmitykseen. Yleisimmin aurinkolämpöä käytetään lämpimän käyttöveden valmistukseen, mutta suuremman hyödyn saa liittämällä aurinkokerääjät myös vesikiertoiseen lämmitysjärjestelmään.

Aurinkolämpöjärjestelmä koostuu aurinkokeräimistä, varaajasta, pumpu- ja ohjausyksiköstä sekä putkistosta. Aurinkokeräimet ottavat auringon säteilyenergiaa putkistossa kiertävään jäätymättömään liuokseen, joka siirtää edelleen auringon lämmittämän nesteen varaajaan.

Jos omakotitalossa on tarkoitus lämmittää käyttövesi aurinkokeräinten avulla, riittää laskennalliseksi keräinalaksi henkilömäärästä riippuen 4–8 neliötä. Jos on tarkoitus hyödyntää aurinkolämpöä myös tilojen lämmitykseen, on sopiva määrä 8–12 keräinneliötä.

Aurinkolämmöllä voidaan tuottaa noin puolet lämpimän käyttöveden valmistamiseen tarvittavasta energiasta. Jos aurinkokerääjät on kytketty lämmitysjärjestelmään, voidaan aurinkolämmöllä tuottaa jopa 25–35 prosenttia lämmitystarpeesta. Matala- ja passiivienergitaloissa osuus on suurempi johtuen pienemmästä lämmitystarpeesta.

Aurinkolämmön merkitys ja kiinnostus sitä kohtaan kasvaa koko ajan. Keskeisenä haasteena Suomessa on talven lämmityskausi, jolloin aurinkolämmön määrä on minimaalinen.

Lähde: motiva.fi, vattenfall.fi

Laskuri opastaa lämmitystapojen vertailussa

Valtion kestävän kehityksen yhtiö Motiva Oy:n sivuilta löytyy pientalojen lämmitystapojen vertailulaskuri, joka auttaa eri lämmitystapojen ja niiden kustannusten vertailussa. Laskuri löytyy osoitteesta <https://lammitysvertailu.eneuvonta.fi/>.

Laskurin tarkoituksena on tarjota puolueetonta ja vertailukelpoista tietoa eri lämmitystavoista sekä niiden kustannuksista. Tavoitteena on myös antaa kokonaisvaltaista tietoa lämmitystavoista yksittäisten laitteiden tai järjestelmän osien sijaan.

Kustannustietojen ohella laskuri tarjoaa kuvauksia eri lämmitystapojen ominaisuuksista. Laskurin ensisijainen kohderyhmä ovat uusien pientalojen rakentajat ja vanhojen talojen remontoijat. Annetut ohjeavot on suunnattu pientaloille ja esitetyt tiedot on tehty vastaamaan uusien pientalojen lämmitystapojen keskimääräisiä kustannuksia ja toiminta-arvoja. Laskuria voidaan kuitenkin periaatteessa käyttää myös muunkin kokoisille ja

tyyppisille rakennuksille.

Laskurissa on huomioitu pientalojen yleisimpiä pää- ja tukilämmitystapoja. Laskurin käyttö aloitetaan valitsemalla päälämmitystapa, jonka lisäksi voidaan valita mahdollisia täydentäviä tukilämmityksiä. Laskuri ottaa mukaan tarkasteluun sekä päälämmitystavan yksinään että valittujen tukilämmitysten kanssa, jolloin voidaan paremmin vertailla kuinka suuri lisähyöty tukilämmityksistä saadaan.

Lämmitystapojen investoinnit tehdään jopa kymmeniksi vuosiksi eteenpäin. Tämän vuoksi laskurissa on pyritty mahdollistamaan myös tulevaisuuden energiahintojen kehityksen huomioon ottaminen. Tämä tehdään laskemalla tulevien vuosien energiakustannuksia arvioitujen energiahintojen nousuvauhdin mukaan (prosenttia vuodessa). Energiahintojen nousuvauhdin oletusarvoina laskurissa käytetään tilastoihin perustuvia arvoja eri energiamuotojen hintojen kehityksestä viimeisen 10 vuoden ajalta.

Laskurin tekijät ja taustaa

Laskurin tekemisestä ovat vastanneet Keski-Suomen Energiatoimisto (www.kesto.fi) ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu (www.jamk.fi) ja se on tehty Motiva Oy:n tilauksesta ja ohjauksessa kuluttajien energianeuvonnan käyttöön. Laskurin internet-toteutuksesta vastaa Atlantis Consulting Oy.

Lämmityslaskurin kehitystyön pohjana on toiminut JAMK:n, Jyväskylä Innovation Oy:n ja VTT:n toimesta tehty Heating Tool -laskuri, joka laadittiin osana EU:n IEE-ohjelman BioHousing-hanketta. ■

Omakoti
www.omakotilehdet.fi

Tykkää
meistä Facebookissa!
facebook.com/omakotilehti

Vanhan puusepäntalon lempeä tunnelma houkutteli aikanaan arkkitehti Salla Paakkunaisen puolisoineen muuttamaan kaupungista keskelle pälkäneläistä perinnemaisemaa.

Teksti ja kuvat: Ulla Sirén

Puusepäntalon keittiö elää juurillaan

Keittiö on kodin sydän, on tapana sanoa. Sinne keskittyvät perheen ruokahuolto, puhtaanapito, elintarvikkeiden säilytys ja usein myös jätteiden lajittelu. Kaiken ei silti tarvitse näyttää samalta kuin sisustuslehdissä ja asuntomessuilla. Kodin sydän on parhaimmillaan, kun se saa sykkiä omaan tahtiinsa.

Kun tamperelainen arkkitehti **Salla Paakkunainen** ja hänen miehensä ensimmäisen kerran tulivat katsomaan nykyistä kotiaan Pälkäneen kirkonkylässä, he tiesivät jo samalla käynnillä jäävänsä siihen asumaan.

Kyläläisten keskuudessa Veikkalan talona tunnettu pieni punainen hirsirunkoinen rakennus sijaitsee idyllisellä paikalla keskellä ikivan-

haa, jo keskiajalla olemassa ollut ryhmäkylää. Tontti on lohkaistu viereisestä tilasta, eikä kiinteistöön ole koskaan kuulunut omaa viljelysmaata. Asettuna oli aikanaan puuseppiä, paikallisesti tunnettuja ja arvostettuja käsityöläisiä.

Myyjä määritteli talon ”puolialkeelliseksi vapaa-ajan taloksi”, mikä kuvasi osuvasti melko kolhiintunut-

ta, vuosikymmenten taakse unohdettua asuntoa. Keittiö riitti juuri palvelemaan satunnaisesti poikkeavaa kesäasukasta, mutta vakituisen asunnon tarpeet täyttääkseen se vaati perusteellisen remontin.

Talo oli silti kaikessa kuhmuisuudessaan niin viehättävä ja oman kodin tuntuinen, että Paakkunaiset eivät voineet luopua siitä. Kaupat

tehtiin ja punainen tupa sai uuden elämän – ja maakellarin. Hieman hobittikoloa muistuttava kellari on arkkitehtipariskunnan oma luomus, mutta sen tarina on kerrottava erikseen.

Yhdessä olemisen paikka

Salla Paakkunainen toteaa, että

keittiöt ovat 2000-luvun arkkitehtuurissa palanneet vanhoille juurilleen. Entisaikaan keittiö tai tupa oli perheen arkihuone, jossa valmistettiin ruokaa ja leivottiin, mutta lisäksi siellä tehtiin kaikkea muutaakin elämään kuuluvaa: aherrettiin puhdetöissä, tarinoitiin tai vaikka harjoiteltiin tavaamista. Nykyisin uusissa asunnoissa suositaan jälleen ratkaisua, jossa keittiökalusteet sijoitetaan oleskelutilojen yhteyteen, eikä ruoanlaittajaa jätetä ovien taakse erilleen muun väen touhuista.

Välillä elettiin monta vuosikymmentä erilliskeittiöiden ja keittokomerojen aikaa, mutta puuseppä Veikkalan taloon se muoti ei koskaan ehtinyt. Paakkunaisten kodin koko toinen pääty on aikanaan ollut yhtenäinen avara tupa leivinuuneineen ja kolmeen suuntaan antavine ikkunoineen. Arkkitehtipari halusi säilyttää tilan sellaisenaan, vaikka yksi elintasouudistus onkin lohkaissut tuvasta kulman.

– 1970-luvulla eteisen yhteyteen on rakennettu wc-tila, jolloin keittiöstä on tullut L-kirjaimen muotoinen, siivellinen. Pohjaratkaisu on hyvä näinkin, koska yhtenäinen kolmi-ikkunainen tupaosuus on yhä olemassa, ja keittiökalusteille jää oma siipensä, Salla Paakkunainen sanoo.

Paakkunaisten keittiössä on pirttikalusto, niin kuin siellä luultavasti on ollut alusta asti. Toisessa päässä on sohvaryhmä ja televisio. Kodin arkielämä keskittyy tupaan, niin kuin aina ennenkin.

Remontti voi paljastaa yllätyksiä

Vanhan keittiön remontoinnissa on paljon pakollista huomioitavaa. Vesijohdot, putket ja sähkötyöt ovat vaatineet erilaisia läpivientejä, joita on tehty oman aikakautensa tavalla. Nykyään sähkö- ja lvi-töihin tarvitaan yleensä vähintään toimenpidedelupa, ja lisäksi sekä laitteiden että asentajien täytyy täyttää tietyt lainvaatimukset. Kun järjestelmiä uusitaan, voi paljastua yllättäviä ratkaisuja, jotka eivät vastaa nykyaikaa, ja kustannukset saattavat nousta odottamattoman korkeiksi.

– Keittiön perusteellinen uudistaminen on kallis ja vaativa työ. Se voi tulla jopa kalliimmaksi, kuin koko talon arvo on, joten kannattaa pysähtyä ensin tarkoin miettimään, mihin ryhtyy, Salla Paakkunainen muistuttaa.

Hän kehottaa keittiöremonttia suunnittelevia hidastamaan tahtia alussa, vaikka mieli palaisi uudistusten pariin. Lopputuloks luultavasti paranee, jos malttaa jonkin aikaa tuumailla.

– Itse aloittaisin kodin pohjapiirustuksesta, isoista mitoista. On tärkeää mitata keittiö huolellisesti, sillä vanha mitoitus ei aina riitä kaikkeen toivottuun. Keittiöt eivät ennen olleet läheskään yhtä laajasti varusteltuja kuin nykyään, hän se-

littää.

Omilla vai talon ehdoilla

Tärkein kysymys on tietysti, mistä haaveillaan. Omat tarpeet ja toiveet ovat koko remontin lähtökoh- ta. Mutta joskus täytyy valita myös ne asiat, joista tingitään.

– Usein toivotaan esimerkiksi pit- kää työtasoa ikkunan alle, mutta sellainen voi olla vaikea toteuttaa tilaan, johon ei ole alun perin suunniteltu työtasoa lainkaan, Paakku- nainen kertoo.

Hänen omassa keittiössään työ- taso muodostaa saarekkeen, joka samalla rajaa keittiön ruoanlaitto- puolen oleskelutilasta. Kuten van- hoissa taloissa usein, Paakkunaisten talossa ikkunat ovat niin ma- talalla, että oikean korkuinen taso osuisi ikkunan eteen.

– Ikkunaa on kyllä mahdollista pienentää, jos se sopii talon julki- sivuun – olen suunnitellut työssäni sellaisiakin ratkaisuja. Itse en ha- lunnut ryhtyä muuttamaan talom- me alkuperäisiä kuusiruutuista ik- kunoita enkä vähentämään luon- nonvaloa, josta saamme nauttia, Salla Paakkunainen kertoo.

Sisustus aikakauden mukaan

Sisustustyylin, värien ja pintama- teriaalien valinta on oman keitti- ön suunnittelun hauskin osa, koska ei tarvitse miettiä lakeja eikä lupia. Erityisesti vanhassa talossa luovuus ja omaleimaisuus saavat puhjeta kukkaan. Paakkunaisten keittiös- sä suunnittelun lähtökohtana ovat olleet talon ikä ja historia. Elämän rosoisuus ja kerroksellisuus saavat näkyä.

– Tämä on yli satavuotias käsityö- läiskoti, joten halusimme valita sitä mukailevan värimaailman ja mate- riaalit, Salla Paakkunainen kertoo.

Keittiön kaapisto on hänen mie- hensä suunnittelema ja omin kä- sin rakentama. Kaappien ovet ovat puunväriset, ja niissä on veistetty koristekuvio. Kaapiston yläosa on tarkoituksellisesti suunniteltu viis- toksi jotta viereisestä ikkunasta tu- leva valo yltäisi mahdollisimman pitkälle.

Kodinkoneet on sijoitettu kaa- pistoon siten, että vieras ei sisään astuessaan näe, että keittiössä oli- si esimerkiksi jääkaappia ollen- kaan. Laitteiden valkoiset kyljet ei- vät näyttäneet sopivan kokonai- suuteen, eikä valkoinen väri muu- tenkaan, joten ne piilotettiin. Jät- teiden lajitteluun on myös varattu nykyajan vaatimukset täyttävä iso ja helppokäyttöinen tila, mutta sekin peittyy yhdenmukaisen oven taak- se.

Kalusteita myös kierrätyksestä

Tiski- ja työtasojen materiaaliksi valikoitui teräs.

– Teräs kestää kovaa työntekoa,

ja se helppo pitää puhtaana. Sitä on käytetty suomalaisissa kodeis- sa jo kauan, joten se sopi meidän tyyliimme, Salla Paakkunainen pe- rustelee.

Hän pohtii, että nykyisin tasoissa suosittu kivi olisi ollut työläiskeit- tiöön liian suurellinen, laminaatti aikakauteen täysin sopimaton ja puu helposti kuluva. Teräksisen ta- son alle mahtuu kookas sähköuuni sekä liikuteltava laatikosto, jonka puupintaa voi käyttää toisena, ma- talampana työtasona. Liikuteltavat osat lisäävät muuntelun mahdolli- suutta, kun tilaa on niukasti.

Mikäli ei tavoittele sisustusleh- tien sileänvalkoista keittiöunel- maa, voi kalusteita hankkia kierrä- tyksestä, samoin lattialautoja, sei- näpaneelreja, jopa ovenkahvoja ja uuninluokkua. Vanhat osat ovat yleensä kestäväää materiaalia, ja ne luovat aitoa ajan henkeä. Paakku- naisilla esimerkiksi keittiön pirtti- kalustossa on vanhat jalakaosat, joi- hin on teetetty uudet kannet.

Ekologisuus on turvallisuutta

Tekemällä kestäviä ja ajattomia va- lintoja voi siirtää seuraavaa keit- tiöremonttia eteenpäin ja vahvis- ta kodin kriisinkestävyyttä.

Vanhojen tulisijojen korjaami- nen tai korvaaminen uusilla kan- nattaa, jos niille on olemassa eh- jät perustukset ja hormit. Vara-

lämmönlähteenä ne turvaavat ko- tia, jos muun energian kulku jos- takin syystä pysähtyy, mutta niis- tä on hyötyä tavallisessa arjessa- kin. Paakkunaiset eivät esimerkik- si luopuisi mistään hinnasta van- hasta puuhellastaan.

– Meille siitä tuli heti keittiön rakkain kaluste. Se on vähän kol- huinen, mutta monipuolinen ja te- hokas, Salla Paakkunainen kertoo.

Sähköliedeksi heille onkin riittä- nyt kaksilevyinen keittotaso, joka sopii teräksisen työtasoon päälle.

Vaikka elintarvikkeiden kylmä- säilytys perustuu nykyään säh- köön, maakellari on yhä oiva lisä- tila, jossa esimerkiksi perunoita ja juureksia voi säilyttää ison mää- rän kerralla. Kellari myös pelastaa paljon, jos kylmälaite rikkoutuu tai sähkö katkeaa.

Arkkitehtipari on itse suunnit- tellut kellarinsa, joka käytännöl- lisyyden lisäksi hurmaa saduno- maisuudellaan. Varta vasten ka- satun nurmipeitteisen maa-aines- kukkulan halkaisee käytävä, jossa on vastakkain kaksi kaarevaa ovea. Toisesta paljastuu kesäkeittiö, jon- ka taustaa koristaa mosaiikkitaide- teos, toisesta pääsee maakellarin portaisiin. Ulkonäkönsä puolesta rakennelma voisi sijaita Tolkienin Keski-Maassa hobittien asumuk- silla, mutta sisältä se on käytän- nöllinen keittiön täydentäjä, jota nykymailman kriisit eivät horju- ta. ■

Keittiöt

VARAA MAKSUTON SUUNNITTELUAIKA!
idealkeittiöt.fi

Laadukkaat keittiöt, kylpyhuoneet ja säilytysjärjestelmät

NOPEASTI JA HELPOSTI!

HUITTINEN KAUPPIASKATU 3

PUH. 02 560 1040 AVOINNA MA-PE 9-17

Teksti: Mari Pihlajaniemi

Kirjallinen sopiminen ja osaava valvonta – niistä on onnistunut remontti tehty

Rakennusmestari korostaa remontin suunnittelun, ammattimaisen valvonnan ja kirjallisen sopimisen merkitystä remontin onnistumisessa. Tärkeää on myös selvittää urakoitsijan taustat ja osaaminen perusteellisesti.

Neuvontainsinööri ja rakennusmestari **Timo Jokela** Peruskorjaamisen ja Rakentamisen Kehittämiskeskus PRKK ry:stä näkee työssään remontteja laadasta laitaan, niin onnistuneita kuin vähemmänkin onnistuneita. Hän kertoo törmänneensä tämänkin vuoden aikana harmillisiin tilanteisiin, jossa remontin tilaaja ja urakoitsija ovat ajautuneet törmäyskurssille.

Eräs tapauksista sattui hänen tuttavalleen, joka teetti kotiinsa kylpyhuoneremontin. Koska valvontaa ei ollut mukana riittävästi, pieleen meni melkein kaikki mahdollinen.

– Ensinnäkään minkäänlaista sopimusta paperille ei koskaan tehty. Siitä oli ehkä sähköpostissa jotain sovittu, ja hinta oli varmaan sovittu.

Remontin hinta oli hänen arvionsa mukaan vedetty reippaasti yläkanttiin. Urakoitsija sai tehdä töitä ilman valvontaa ja pyysi remontin edetessä asiakkaalta maksusuorituksia, jotka tämä maksoi mukisematta. Ennen pitkää asiakas alkoi kuitenkin niin sanotusti haistaa palaneen käryä, tuli katuma-päälle ja kysyi Jokelan mielipidettä.

– Kun pääsin paikan päälle, ymmärsin että tähän on tehty ihan vastoin

kaikkia ohjeistuksia. Oli virheitä paljonkin, Jokela kertoo. Eikä ongelmana ollut pelkästään työn jälki:

– Rahat oli maksettu, mutta kuitteja ja laskuja ei saatu koskaan. Eli näin ollen asiakas ei ole saanut kotitalousvähennystä, kun ei ole mitään laskuja mitä osoittaa. Tässä tapauksessa kaikki rahat ovat menneet harmaaseen talouteen.

Huomiota urakoitsijan referensseihin

Toisena esimerkkinä Jokela mainitsee

vanhan rintamamiestalon, johon oltiin teettämässä julkisivuremonttia. Tarkoituksena oli uusita talon ulkoverhous ja muun muassa lisätä lämmöneristystä.

– Kaikki lähtökohdat oli oikein, suunnitelmat tehty viimeisen päälle ja oli jopa vastaava mestari siinä, eli ammatilainen mukana.

Remontista oli myös tehty asianmukainen sopimus kirjallisesti hintaa myöten. Harhaan mentiin kuitenkin siinä vaiheessa, kun työhön ryhdyttiin etsimään urakoitsijaa. Jokela toteaa, ettei valitun urakoitsijan referenssejä selvitetty riittävästi.

Kuluttajaneuvonnassa setvitään myös remonttiriitoja

Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuluttajaneuvontaan valitetaan remonttien osalta eniten erilaisista virhetilanteista, kertoo johtava asiantuntija **Mikko Saastamoinen** Kilpailu- ja kuluttajavirastosta. Joko työn laatu ei ole vastannut sovittua tai odotuksia, tai työtä ei ole ylipäättään tehty ammattitaitoisesti ja huolellisesti. Myös toimitetuissa kalusteissa tai tarvikkeissa on usein puutteita.

– Monenlaisia viivästys- tai keskeytystilanteita on myös melko usein. Valituksia tulee lisäksi muun muassa erilaisista hinnoittelu- ja laskutusepäselvyyksistä.

Jo vuosien ajan vajaa 10 % kuluttajaneuvontaan vastaanotetuista yhteydenotoista on koskenut remontointia ja rakentamista. Siitä ei voida toki päätellä alan varsinaista tilannetta tai sen kehitystä.

– Selvitysten mukaan vain pieni osa ongelmia kokeneista kuluttajista on yhteydessä viranomaisiin. Tästä voinee toisaalta päätellä sitäkin, että iso osa ongelmista ratkeaa osapuolten kesken ilman viranomaisapua, mihin tietysti on syytä pyrkiäkin.

Perusteellinen remonttisopimus on paras lähtökohta

Kirjallinen sopiminen on paras tapa ehkäistä riitoja. Saastamoisen mukaan sopimukseen on tärkeä kirjata ainakin työn sisältö, työn hinta ja laskutusperusteet sekä maksuerien aikataulu. Niiden ohella on hyvä ilmetä muun muassa se, mitä ja minä laatuja materiaaleja käytetään ja kenen vastuulla on hankkia käytetyt materiaalit.

Hän neuvoo mainitsemaan sopimuksessa erikseen myös mahdolliset järjestelyt ja toimenpiteet, jotka tilaaja tekee, kuten vanhan purkaminen, remontin aloitus- ja valmistumisaika ja seuraukset, jos työ viivästyy.

– Jos urakoitsija käyttää mahdollisia aliurakoitsijoita, heidätkin on hyvä kirjata sopimukseen. Lisäksi isommissa urakoissa kannattaa varmistaa, että urakoitsijan sopimusmallit ja ehdot ovat kuluttaja-asiamiehen hyväksymiä.

Saastamoinen muistuttaa, että remontin kestäessä voi tulla myös yllätyksiä ja tarvetta muutoksille ja lisätoille. Näistäkin

kannattaa sopia mahdollisimman tarkasti kirjallisesti.

– Valitettavan usein tilanne on se, että remontin muutos- ja lisätoista ja niiden hinnasta tai laskutusperusteista on sovittu vain suullisesti, joka tietysti merkittävästi vaikeuttaa erimielisyyksien selvittämistä ja ratkaisemista.

Reklamaatio ja kuluttajaneuvonta apuna riitatilanteessa

Jos remontista kuitenkin syntyy erimielisyyttä tilaajan ja urakoitsijan välille, ensimmäinen askel on reklamoida havaituista puutteista suoraan yritykselle ja pyrkiä neuvottelemaan, miten tilanne ratkaistaan.

– Jos reklamaatio ja neuvottelut eivät johda sovintoratkaisuun, kuluttaja voi kääntyä KKV:n kuluttajaneuvonnan puoleen, jossa asiaa voidaan tarkemmin selvittää ja mahdollisuuksien mukaan myös neuvotella erimielisyyden ratkaisusta yrityksen kanssa, Saastamoinen neuvoo.

Jos riitaa ei saada sovittua kuluttajaneuvonnankaan välityksellä, kuluttajaneuvonta voi ohjata tekemään ratkaisusuosituspyynnön kuluttajariitalautakuntaan.

Saastamoinen muistuttaa kuluttajansuojalain säännösten koskevan vain kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisiä sopimuksia. Remontin tekijäksi on siis selkeintä valita elinkeinonharjoittaja.

– Jos kotitalous palkkaa remonttimiehen työsuhteeseen, se toimii itse työnantajana. Työsuhteeseen remonttimiehen palkannut kotitalous on velvolinen huolehtimaan samoista työnantajamaksuista kuin muutkin työnantajat. Virheellisestä työstä tai työn viivästyisestä ei voi vedota kuluttajansuojalakiin. Kuluttajaviranomaiset eivät voi myöskään ratkaista riitaa.

Pääurakoitsija vastaa myös käyttämiensä aliurakoitsijoiden työstä. Kuluttaja voi kuitenkin halutessaan esittää vaatimuksia suoraan aliurakoitsijalle, jos tämän työsuorituksessa on ollut virhe.

Lisätietoja: www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/asuminen/remontit/remontin-tarjouspyynto-ja-sopimus/

Sastamalan Hammasproteesi

Erikoishammasteknikko Pauli Nurmi

Puh. 03-511 2632 / 040 550 6520
Torikeskus, 3 krs, Vammala

PROTEESIT
KOTI- JA
LAITOSKÄYNTINÄ

– Aina kun kysyt urakoitsijaa, pitää selvittää urakoitsijan taustat ja referenssit ja mahdollisuuksien mukaan saada niitä aikaisempia remonttikohteita ja niiden asiakkaiden puhelinnumeroita, joihin voi soittaa, että voi kysyä miten tämä hoiti teidän urakan.

Valitulla urakoitsijalla ei kuitenkaan ollut riittävästi ammattitaitoa eikä kokemusta suomalaisesta rakentamistavasta, mikä näkyi työn laadussa.

– Kävin siellä tekemässä katselmuksen. Se oli niin huonoa työtä, että melkein kaikki olisi pitänyt purkaa pois ja tehdä uudestaan.

Muista poikkeava tarjous syynnättävä tarkkaan

Jokela kommentoi remontin valvonnan epäonnistuneen. Tilaajakaan ei osannut puuttua tilanteeseen, vaikka näki urakoitsijan tekemän huolimattontä työtä.

– Siinä vaiheessa, kun ammattimainen valvoja näkee, että jotain menee väärin, homma pysäytetään siihen ja väärin tehty työ pitää välittömästi korjata.

Kyseisessä tapauksessa jo poikkeuksellisen edullisen tarjouksen olisi pitänyt Jokelan mukaan herättää huomiota. Erottuipa joku tarjous muista sitten erityisen halpana tai erityisen kalliina, hän kehottaa suhtautumaan siihen varoen.

– Ammatillainen kyllä ymmärtää, paljonko tuommoisen remontin kokonaishinta on, missä se tulee liikkumaan. Sen takia niitä tarjouksia pitäisi saada joka kohteesta ainakin 3-5, jotta pääset vertailemaan.

Urakoitsija ei kyennyt korjaamaan virheitään. Epäonnistuneen remontin jälkiä korjailemaan palkattiin uusi timpuri, mutta Jokela toteaa, ettei tehtyä työtä voida enää kokonaan purkaa. Koska tilaaja ei suostunut maksamaan huonolaatuisesta työstä, urakoitsija otti lakimiehen avukseen, joten tilaajan oli tehtävä samoin. Riitaa pyritään nyt ratkomaan sovittelemalla.

Selvitä myös remontin tekijöiden osaaminen

Urakoitsijayrityksen referenssien lisäksi Jokela kehottaa selvittämään, kuka työtä tulee varsinaisesti tekemään ja millaiset tämän työtaustat ovat. Myös sopimukseen voidaan laittaa maininta, että työntekijöillä pitää olla kokemusta ja alan koulutusta. Lisäksi valvoja voi pitää ennen urakan alkua tekijöiden kanssa aloituspalaverin, jossa käydään läpi suunnitelmat työn toteutuksesta.

Tämän oppi kantapään kautta eräskin 1940-luvulla rakennetun omakoti-

talon omistaja, joka päätti maalauttaa talonsa alkuperäisen julkisivulauoituksen uusiksi. Tekemään valittiin yritys, jonka internet-sivut olivat hyvin vakuuttavat. Myös sopimus tehtiin kirjallisena kuten pitääkin.

– Se vanha maali oli hilseillyt koko alaltaan. Sopimuksessa luki, että hilseilevä maali poistetaan ja kaikki pinnat pestään, tehdään homepesu ja muuta ja maalataan, Jokela taustoitaa tapausta.

Suuren, kaksikerroksisen talon maalausurakan kestoksi oli sopimukseen kirjattu seitsemän päivää. Todellisuudessa työntekijät olivat työmaalla vain 2,5 päivää, jonka aikana julkisivu raaputettiin, pestiin ja maalattiin. Kun talo oli jo maalattu, työn laatuun tyytymättömän tilaaja soitti Jokelalle ja pyysi tätä antamaan mielipiteensä.

– Ne oli hutaisemalla sitten tehty. Oli ihan karmean näköinen maalaus. Onneksi sitä ei ollut vielä laskutettu, hän päivittelee.

Maksusuoritus vain hyväksytystä työstä

Työtä tehneet maalarit olivat Jokelan arvion mukaan hyvin nuoria ja ilmeisen kokemattomia. Vanhan maalin poisto oli tehty niin huolimattomasti, että sitä oli jäänyt irtonaisena uuden maalikerroksen alle.

– Todettiin, ettei maalausta voida missään tapauksessa hyväksyä. Sovittiin, että urakoitsijalla on mahdollisuus korjata maalaus, eli tuossa tapauksessa aloittaa se aivan alusta uudestaan.

Kyseisessä julkisivuremontissa valvonnan olisi pitänyt Jokelan mukaan jaksotella:

– Ennen kuin vedetään uutta maalia, pitäisi hyväksyä ne rapatut ja puhdistetut pohjat, että vanha maali on poistettu riittävästi, ennen kuin annetaan lupa lähteä maalaamaan.

Yhtä lailla laskutuksen tulee tapahtua vasta sitten, kun työ on valmis ja hyväksytty. Hän korostaa, että yhtään maksuerää ei kannata maksaa etukäteen.

– Maksuerien pitää aina perustua suoritettuun työhön ja hyväksyttyyn työsuoritukseen.

Riitatapauksissa tilaajan turvana on kuluttajansuojalaki, jota sovelletaan aina asiakkaan eduksi. Jos tilaaja ja urakoitsija eivät pääse remontista yhteisymmärrykseen, tilanteeseen on Jokelan mukaan myös mahdollista ottaa avuksi puolueeton tavarantarkastaja.

– He ovat pätevyityneitä ja heidän lausuntonsa pätee oikeudessa. ■

Sisustusvimma

Sisustusvimma

Hannakaisa Ukonaho mahdutti asiakkaansa eteisen kaapistoon pukeutumispeilin, tason postille, laatikoita pipoille, hansikkaille ja huiveille sekä matalasyvyisen kenkäkaapin, joka sisältää kenkähyllyjä lattiasta kattoon.

Koukullinen, pystymallinen pyyhepatteri toimii kätevänä naulakkona eikä vie paljoa tilaa.

Teksti: Mari Pihlajaniemi

Tarkkaan harkitut säilytysratkaisut helpottavat arkea

Monissa kodeissa tuskaillaan tavarapaljouden ja sen säilytyksen kanssa. Ongelmakohtien tunnistaminen ja niihin puuttuminen voi tuoda järjestystä kaaokseen yllättävänkin helposti. Kun kaikelle on paikkansa, myös arjesta tulee sujuvampaa.

”Paikka kaikella, kaikki paikallaan.” Erinomainen periaate, joka voi olla kuitenkin vaikeampi toteuttaa käytännössä.

Kodin tavaramäärän säilytys nousee usein keskustelunaiheeksi, kun sisustussuunnittelija SI **Hannakaisa Ukonaho** ratkoo asiakkaidensa sisustuspulmia. Hän kertoo muun muassa keittiön, kodinhoitohuoneen ja eteisen säilytyksen

sekä vaatesäilytyksen aiheuttavan ihmisille päänvaivaa.

– Ne ovat niitä pääasioita, mihin sekä remontoijat että uudisrakentajat haluavat ratkaisuja.

Varsinkin kaupunkiasunnoissa tavaransäilytys voi olla senttipeliä. Kodit ovat pienentyneet, ja uudet omakotitalot neliömäärältään takavuosia pienempiä jo kustannusten ja taloudellisuuden vuoksi. Sa-

malla kotien tavaramäärä on kasvanut.

– Totta kai ihmisillä on koko ajan enemmän tavaraa. Muutama vuosi sitten oli konmaritus-buumi. Moni havahtui siihen silloin, Ukonaho toteaa.

Osa on voinut tavoitella ratkaisua säilytysongelmiin karsimalla tavaroitaan rankalla kädellä. Kaikille tämä ei ole kuitenkaan mahdollista

tai toivottavaa. Ukonaho muistuttaa, että esimerkiksi lapsiperheessä jo vaatemäärä voi olla melkoinen – varsinkin kun pukeutumisessa on varauduttava Suomen ilmastoon ja useampaan eri kauteen.

Ahdas eteinen aiheuttaa säilytyspulmia

Eteinen on Ukonahon kokemuk-

sen mukaan usein kodin ongelmallis-
isin paikka tavaramäärän ja sen säi-
lytyksen osalta. Myös omakotitalois-
sa eteiset voivat usein olla ahtaita ja
kapeita, joten säilytystilaakin on vai-
kea toteuttaa.

– Erityisesti lapsiperheissä eteinen
tuntuu pullonkaulalta kotiin saapu-
essa, kun kaikkien perheenjäsenten
tavarat on siinä eteisessä.

Etenkin urheilua paljon harrasta-
villa eteiseen voi kasautua jo erilai-
sia urheiluvaatteita, -kenkiä ja -tar-
vikkeita tuntuva määrä. Lisähaas-
tetta Ukonaho mukaan tuo se, että
pieneen tilaan on saatava mahdu-
tettua myös monenlaisia toimintoja.

– Tarvitaan peili ja joku laskutaso
ja kenties pukeutumispenkki ken-
kien laittoon tai lasten pukeutumi-
seen.

Eräässä kohteessaan Ukonaho li-
säsikin asiakkaan eteisen toimi-
vuutta integroimalla nuo kaikki toi-
minnot kaapistoon. Näin rajalliseen
metrimäärään saatiin ututettua niin
kenkähyllyjä, pukeutumispeili, taso
postille kuin laatikoita pipoille ja
hansikkaille.

**Kenkävuoret kuriin
tuunatulla kaapilla**

Ukonaho pitää kenkien säilytystä
eteisten suurimpana haasteena. Ko-
kenut sisustussuunnittelija on kek-

sinyt asiaan kuitenkin jos jonkinlai-
sia ratkaisuja. Yksi tehokas keino on
ollut käyttää keittiön yläkaapeiksi
tarkoitettuja seinäkaappeja kenkä-
kaappeina.

– Niissä on sopiva syvyys kapeisiin
tiloihin. Tuollaiseen keittiön ylä-
kaappiin kun laittaa paljon hyllyjä,
siihen mahtuu valtavasti kenkiä.

Hän vinkkaa, että keittiökaapista
voi tuunata kenkäsenkin lisäämäl-
lä siihen esimerkiksi kalustejalat tai
vaihtamalla kalustelevytason tilal-
le kivi- tai lasilevyn. Toisena ahtaan
eteisen säilytyskikkana hän mainit-
see patterin uudistamisen moni-
käyttöisemmäksi.

– Nykytaloissa on usein lattialäm-
mitys, mutta jos eteisessä on patte-
ri, se voidaan vaihtaa koukulliseen,
pystymalliseen pyyhepatteriin.

Ratkaisua voidaan Ukonahon mu-
kaan käyttää helposti lastennaulak-
kona tai vierasnaulakkona.

– Siinä samalla kuivuu vaatteet,
mutta se ei vie paljon tilaa. Se tulee
vain noin kymmenisen senttiä ulos
seinästä.

**Kierrätys on keittiön
säilytysshaaste**

Keittiö, jossa on riittävästi toimi-
vaa säilytystilaa, helpottaa arkea jos
mikä. Näin esimerkiksi ruuanlaitto-
välineet ovat aina sujuvasti saatavil-

la ja myös tilan yleisilme pysyy siis-
tinä.

Ukonaho mainitsee kierrätyksen
olevan kuitenkin usein hänen asi-
akkaidensa suurin mietinnän aihe
keittiön säilytystilojen osalta. Kier-
rätettäviä jätelajeja on melkoinen
määrä: bio-, muovi-, lasi-, metal-
li-, pahvi- ja sekajäte vaativat kukin
oman astiansa. Kun mukaan otetaan
vielä kierrätettävät pullot ja sanoma-
lehdet, erilaisia astioita on keittiössä
jo kahdeksan.

– Lajitteluastioita tarvitaan niin
paljon, että harvalla ne mahtuvat
kiintokalusteiden sisään. Tarvitaan
paikka muualta, jotta ne tavarat ovat
pois jaloista. Yleensä se on sitten
eteisessä tai kodinhoitohuoneessa,
joissain aputiloissa.

Sisustussuunnittelija huomauttaa,
että esimerkiksi kartonkijätteiden
astia ei ole mikään pikkuroskis. Niil-
le ei löydy sopivaa koloa tuosta vain.

– Kun omakotitalorakentaja ottaa
sen huomioon jo suunnitteluvai-
heessa, sillä kyllä arjen toimivuus
kasvaa, hän toteaa.

**Harvoin käytetyille
astioille lisätilaa muualta**

Myös astioiden säilytys voi aiheuttaa
päänvaivaa – keittiössä kun tuskin
koskaan on säilytystilaa enemmän
kuin tarvitaan. Ukonaho kehottaa-

kin sijoittamaan esimerkiksi malja-
kot, kynttilät, kattaus- ja tarjoiluasti-
at suosiolla muualle kuin keittiöön,
kuten esimerkiksi olohuoneeseen.

– Sijoitan niitä olohuoneen säily-
tyskalusteisiin. Ne ovat harvemmin
käytettyjä tavaroita, joten ne vievät
turhaan tilaa keittiössä.

Hän huomauttaa harvalla olevan
nykyisin edes TV-tasoa olohuoneen
laitemäärän vähennyttyä. Samoin
kirjan- ja paperinsäilytykselle alkaa
olla vähemmän tarvetta. Niiltä va-
pautunutta tilaa voidaankin käyttää
muiden kodin tavaroiden säilytyk-
seen.

Keittiöissä sitä vastoin erilaisia ko-
dinkoneita on nykyisin valtavasti, ja
niille tarvitaan kipeästi tilaa. Oma-
kotitaloissa moni siirtää Ukonahon
mukaan pakastimenkin pois keitti-
östä.

– Saattaa olla vain pieni jätskipa-
kastin keittiössä, ja kaikki säilytys-
pakastaminen tapahtuu kodinhoito-
huoneessa.

**Ruokakomerot
ja aamiaiskaapit
säilytystrendeinä**

Skafferiksi tai pantryksikin kutsuttu
ruokakomero on noussut keittiöiden
säilytyksen uudeksi luottoratkai-
suksi. Aiemmin niitä hyödynnettiin
Ukonahon mukaan kuiva-aineiden

INARIA®

Millilleen.

Liukuovet ja kaapistot millilleen.

Tampereen Inaria Studiosta
nyt INARIA- liukuoviin ja
-kaapistoihin

MITTAUS,
SUUNNITTELU
JA ASENNUS

0€

Kuukausi korotonta ja
kulutonta maksuaikaa.
Kysy vaihtoehtoista lisää!

INARIA®

100

FINNMIRROR OY 1923–2023

100 VUOTTA SUOMALAISTA TYÖTÄ

Inaria Studiolla
Sinua palvelevat

Jaana Mäki-Äijö
puh. 050 464 2510
jaana.maki-aijo@inaria.fi

Malla Peltola
puh. 044 2309 627
malla.peltola@inaria.fi

**Löydät meidät
Kauppakeskus KALEa
vastapäätä!**

Inaria Studio Tampere • Vapaa-ajanmaa 5 • Aukioloajat: ma–pe klo 11–17, la sopimuksen mukaan.

www.inaria.fi

Verhoilu virkistää vanhankin kalusteen

Nojatuolit, sohvut, työtuolit, rahat, kaikki veneen verhoilut, me toteutamme.

www.top-verhoomo.fi

Puh. 040 719 0097
info@top-verhoomo.fi

Nevontie 1,
32740 SASTAMALA

SISUSTUSSUUNNITTELU

Kaikella sillä,
millä ympäröimme
itsemme,
on merkitystä.

 @kristiinanoppiari
kristiina.noppiari@spkoti.fi
p. 040 172 7803

varastoinnissa. Nykyisin tilanpuut- teessa ne ovat tarjonneet hyvän kei- non erilaisten keittiön kodinkonei- den säilytykseen.

– Nykyään pienkoneita on paljon; airfryerit, sodastreamit sun muut. Varsi-imurikin olisi hyvä olla keit- tiössä.

Eräs viime vuosien keittiötren- deistä, aamiaiskaappi, on myös yhä kysytty. Usein sen suojiin halutaan piilottaa kätevästi niin leivänmu- ruset kuin erilaiset pienkoneetkin. Tuo tarkoitus ei kuitenkaan aina to- teudu arjessa. Ukonaho toteaa, että aamiaiskaappi rakennetaan keitti- öön kovasti kaivatun laskutilan kus- tannuksella.

– Olen huomannut, että vaikka se on leivänpaahtimien ja kahvinkeit- timien sijoituspaikka, kyllä se tup- paa auki olemaan. Ihan ei toteudu se estetiikka mitä haetaan, koska se laskutila tarvitaan.

Pitkälle mietitty vaatesäilytys helpottaa pyykkirumbaa

Tehokkaat ja toimivat vaatesäilytys- ratkaisut voivat helpottaa merkit- tävästi vaatehuoltoa ja siten tuoda omalta osaltaan sujuvuutta arkeen.

Ukonaho kehottaa etenkin uudis- rakentajia sijoittamaan pyykkihuol- totilan tai kodinhuoneen samaan kerrokseen kuin makuuhuoneet, mikäli vaatekaapit sijaitsevat ma- kuuhuoneissa.

– Pyrin välttämään sitä, että pyyk- kihuolto on spa-osastolla, hän ker-

too.

– Ihmiset panostavat niihin, ja on ankeaa kävellä kodinhoitotilan läpi spa-osastolle. Sijoitan kodinhoito- huoneen sinne, missä se vaatesäi- lytyskin on.

Ukonaho huomauttaa juuri pyyk- kien kävelyttämisen paikasta toi- seen vievän aikaa.

– Jos on monta pientä lasta, las- ten vaatekaapit kannattaa sijoittaa kodinhoituhuoneeseen ja pitää sitä pukuhuoneena. Vaatteet nostetaan siellä samassa tilassa kaappeihin. Se toimii alle kouluikäisten kanssa, mutta vaatii kodinhoituhuoneelta kokoa.

Tehosta vanhoja kaapistoja tarpeen mukaan

Vaatesäilytyksen helpottamiseen ei tarvita välttämättä vippaskonsteja. Ukonaho itse lisää kaapistoon yk- sinkertaisesti lisää hyllytasoja. Näin saadaan matalampia vaatepinoja, joita on helpompi käyttää arjessa. Hän huomauttaa hyllykaapistojen mukana tulevan tyypillisesti liian vähän hyllyjä.

– Jos paitapino on 30-senttinen, kaaos tulee siitä, kun pino ei pysy pystyssä.

Sisustussuunnittelija kertoo käyt- tävänsä paljon säilytysratkaisuja, joihin voi räätälöidä sisusteita omi- en tarpeiden mukaan. Toisekseen hän mainitsee japanilaisen säilytys- kalustemerkin Yamazakin, jonka on itse havainnut toimivaksi.

6 ohjetta urakoitsijan valintaan

Omakotitalon sähköturvallisuu- teen vai- kuttaa olennaisesti se, että asennukset tehdään alusta asti oikein ja ammatti- maisesti. Itse ei saa asentaa mitään, ellei satu olemaan alan ammattilainen. Ei kannata myöskään valita halvinta tar- joustä eikä nopeimman työn lupaavaa urakoitsijaa, ennen kuin on varmistanut työn tarjoajien taustat. Tukes antaa valin- taan kuusi ohjetta:

1. Selvitä, että palvelua tarjoavalla yri- tyksellä tai sen käyttämällä aliurakoitsi- jalla on sähkötöihin tarvittavat oikeudet. Tarkista asia Tukesin rekisteristä.
2. Tee kirjallinen sopimus tilaamastasi työstä. Näin varmistat kaikkien tilattujen töiden tekemisen ja selvennät vastuuky- symyksiä.
3. Kysy useampia tarjouksia.
4. Varmista, että sähköurakoitsija tarkas- taa asennukset ennen käyttöönottoa.
5. Urakoitsijan pitää luovuttaa sähkö- asennusten haltijalle tarkastuspöytäkirja, joka on urakoitsijan antama vakuutus siitä, että sähkötyöt on tehty sähkötur- vallisuuksäädösten mukaisesti. Pienistä asennustöistä ei edellytetä pöytäkirjaa, mutta tarkastusten ja testausten tulokset on tällöinkin tarvittaessa luovutettava asennusten haltijalle.
6. Varmista, että saat tarvittavat asennus- piirustukset ja käyttöohjeet.

– Japanissa on pienet asunnot ja paljon tilpehööriä, joten olemas- sa olevien kaappien sisusteita py- ritään tehostamaan. On keittiöön, vessaan ja vaatekaappeihin meka- nismeja.

Jos parhaistakaan yrityksistä huo- limatta kodin tavaramäärä ei pysy hallinnassa, yksi ratkaisu on kään-

tyä ammattijärjestäjän puoleen. He tarjoavat kaapistojen ja sisusteiden suunnittelupalvelua. Ukonaho huomauttaa, että asukkaan voi olla itse vaikea hahmottaa kotinsa tava- ratungosta. Kun apuun ottaa ulko- puolisen, tavaroiden organisointiin voikin saada uutta visiota ja hyviä vinkkejä. ■

» KOLUMNI

Tuulahduksia Euroopasta

Sirpa Pietikäinen
Kirjoittaja oli Euroopan parlamentin jäsen vuosina 2008–2024 ja nousee varasijalta parlamenttiin 10. vaalikaudelle.

Kestävillä rakennusmateriaaleilla
järkevämpää rakentamista

Rakennusalan kestävyysmurros on pääsemässä vihdoin käyntiin. Murros on välttämätön, sillä rakentaminen ja rakennukset kuluttavat noin puolet EU:n materiaalikulutuksesta sekä vastaavat noin 40 prosenttia EU:n energiakulutuksesta. Sen lisäksi ala tuottaa valtavasti jätettä, josta suuri osa olisi helposti uudelleenkäytettävää ja kierrätettävää. Ilman rakennusalan kestävyysmurrosta voimme sanoa hyvästit EU:n ympäristö- ja ilmastotavoitteille.

Julkisessa keskustelussa on puhuttu paljon rakennusten energiatehokkuusdirektiivistä, mutta myös toinen rakennuksia koskeva asetus on tulossa seuraavan muutaman vuoden aikana voimaan. Uusi rakennustuoteasetus harmonisoi ja vahvistaa rakennusalan sisämarkkinoita. Asetuksen tarkoituksena on edistää alan digitalisaatiota, rakennustuotteiden kestävyyttä, uudelleenkäytettävien rakennusmateriaalien laajempaa käyttöönottoa ja yhdenmukaistaa tuotteita koskevia sääntöjä julkisissa hankinnoissa.

Jopa 80 prosenttia tuotteiden ympäristövaikutuksista määritellään jo suunnitteluvaiheessa, minkä vuoksi tuotesuunnittelun alkuvaiheilla on ratkaiseva rooli tuotteiden koko elinkaaren ympäristövaikutusten torjunnassa. Tämän vuoksi asetuksella asetetaan yhdenmukaistetut ennalta määritetyt ympäristöä koskevat perusominaisuudet, kuten vaikutukset ilmastomuutokseen, vesistöihin ja luonnonvarojen käyttöön. Rakennuskohteet on myös suunniteltava, rakennettava ja purettava niin että vaikutukset ihmisten terveyteen, hygieniaan ja turvallisuuteen on minimoitu. Esimerkiksi vaarallisten aineiden, orgaanisten yhdisteiden tai mikromuovien päästöt sisäilmaan eivät saisi vaikuttaa negatiivisesti rakennusta käyttävien turvallisuuteen tai terveyteen.

Asetuksen parhaita puolia on se, että se velvoittaa digitaalisen tuotepassin käyttöönoton rakennustuotteissa. Näin ollen jälleenmyyjät ja kuluttajat, kuten rakennusyrietykset, korjaajat tai vaikkapa omakotitaloasujat, saavat helposti selville tuotteiden

den alkuperän, käyttöohjeet, turvallisuustiedot, suoritustason ja muut tekniset ominaisuudet. Tämä helpottaa huomattavasti tee-se-itse omakotitaloasujien elämää, kun esimerkiksi korjattavien tai korvattavien tuotteiden tiedot ovat helposti saatavilla, mikä sujuvoittaa tuotteiden kierrättämistä, päivittämistä, uusiokäyttöä ja korjaamista.

Asetuksen myötä ympäristöä koskevat perusominaisuudet on lueteltava digitaalisessa tuotepassissa osana tuotteen suoritustasoa. Näin rakennustuotteita vertaillen on helpompi erottaa vastuullisemmat ja ympäristöystävällisemmat materiaalit ja tuotteet vähemmän ekologisista vaihtoehtoista. Jatkossa olisi tärkeää varmistaa, että suosimme rakentamisessa ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja, kuten vähähiilisiä tai kierrätettyjä materiaaleja. Tuotteet olisi suunniteltava siten, että niiden elinkaari on mahdollisimman pitkä ja että ne ovat lopulta uudelleenkäytettäviä ja kierrätettäviä. Meidän on suunniteltava jätteen synty pois ja varmistettava, että rakennuskantamme suunnitellaan kestäväksi myös ilmastomuutoksen myötä muuttuvia olosuhteita.

20 vuotta vanhan rakennuksen purkaminen ei ole kestävää saatikka järkevää. Kun rakennus kuitenkin puretaan elinkaarensa lopussa, on tärkeää, että hyödynnämme rakennuksen purkamisesta syntyvän aineksen uusissa rakennuksissa mahdollisimman tehokkaasti. Myös modulaarisuudella on iso rooli tulevaisuuden rakentamisessa, kun rakennuspalikoiden uudelleenhyödyntäminen uusissa käyttötarkoituksissa vähentää tarvettamme alusta loppuun rakentamiselle.

Uudella rakennustuoteasetuksella ja rakennusten energiatehokkuusdirektiivillä varmistamme, että rakennuskantamme ja rakentaminen ovat linjassa EU:n ympäristötavoitteiden kanssa. Ympäristöystävälliset vaihtoehdot ovat myös usein ihmisen terveydelle suotuisampia, kun esimerkiksi rakennustuotteiden kemikaalikuorma vähenee. Näin ollen kestävämpi asuminen on myös asujan mukavuudelle mieltäisempää.

Teksti: Mari Pihlajaniemi

Aina on aiheetta juhlaan!

Elämän käännekohtia on ilo juhlistaa yhdessä läheisten kanssa. Toisinaan oman kodin neliömäärä ei kuitenkaan riitä haluttuun vierasmäärään, tai juhlien järjestäminen kotona koetaan muuten epäkäytännöllisenä.

Ravintola tai muu vuokrattava juhlatila voi tarjota tunnelmalliset puitteet niin suureen kuin pienempäänkin juhlaan. Kun juhlia halutaan viettää kodin ulkopuolella, on kuitenkin muutamia käytännön asioita, jotka olisi hyvä huomioida heti suunnitteluvaiheessa. Jo tilaisuuden luonne sanelee järjestelyiden osalta paljon.

– Pyydän aina asiakasta ensin miettimään, mitä siltä tilaisuudelta haluaa ja mitä ei missään nimessä halua. Jos on vaikka syntymäpäiväjuhla, minkä tyylinen juhla niistä halutaan ja mitä siellä halutaan tapahtuvan? Sen ympärille lähdetään rakentamaan, kertoo hää- ja juhlasuunnittelija **Eija Holmberg-Lehto**. Hän on toiminut juhlasuunnittelun parissa vuodesta 2007 lähtien ja kirjoittanut aiheesta myös kirjan *Unohdumattomat häät* sekä *Tapahtumajärjestäjän oppaan*.

Useimmille meistä juhlien järjestäminen ei ole kuitenkaan jokapäiväistä hommaa. Holmberg-Lehto vinkkaa netistä löytyvän erilaisia muistilistoja avuksi juhlasuunnittelun aloittamiseen.

– Kannattaa ehdottomasti ottaa selainen avuksi. Niitä asioita on kuitenkin yllättävän paljon. Kuulen asiakkailta usein, että enpä olisi tuollaista osannut ottaa ajatelleeksi.

Juhlan luonne ja vierasmäärä ohjaa juhlatilan valintaa

Juhlan luonne määrittelee Holmberg-Lehdon mukaan sen, millainen juhlatila siihen soveltuisi – halutaanko huvilaa, juhlasalia tai kenties hallia? Toinen tärkeä tekijä on kaavailtu vierasmäärä. Hän neuvoo noudattamaan juhlatilo-

jen ilmoitettua henkilömitoitusta. Jos tila on siis tarkoitettu 50 henkilölle, sinne ei kannata yrittää tunkea 70 vierasta.

– Liian pieni on epämukavaa kaikille, ja liian iso tuntuu hallilta eikä siellä tavoiteta ehkä sitä kivaa intiimiä tunnelmaa, jota halutaan.

Holmberg-Lehto kehottaa miettimään myös tilan saavutettavuutta: onnistuuko paikalle kulku julkisilla liikennevälineillä, onko pysäköintipaikkoja riittävästi ja pääsevätkö esimerkiksi liikuntarajoitteisetkin tilaan. Näiden ohella juhlaan kaavailtu ohjelma asettaa omat vaatimuksensa juhlatilalle.

– Jos siellä syödään, onko siihen ruuan valmistukseen ja tarjoiluun tarvittavat tilat, millainen keittiö on, millaiset ovat kylmäsäilytystilat, hän luettelee.

– Jos on tarkoitus tanssia, siihen tarvitaan tila, ja jos tiedossa on puheita, sitä varten tarvitaan välineet.

Hyvä apu ovat netissä olevat hakukoneet, joista voi etsiä sopivaa juhlatilaa eri kriteereillä: mikä on aiottu henkilömäärä, saako järjestäjä tuoda omat juomat, tai onko saatavilla vaikkapa sauna.

Kaikkea ei tarvitse yrittää tehdä itse

Usein juhlanjärjestäjän ajatuksena on tehdä itse ruuat, hakea juomat ja hoidtaa vielä musiikkikin juhliinsa. Holmberg-Lehto muistuttaa, että kaikkea ei kuitenkaan kannata yrittää tehdä itse. Palveluita on nykyään saatavilla ja niitä kannattaa käyttää tarpeen mukaan.

– Varsinkin jos juhlakalu itse on järjestämässä, hänen tehtävänsä on juhlaa, nauttia päivästä ja vieraiden kanssa olemisesta.

Hän nauraa tosin kompastuneensa

samaan itsekin. Viime vuonna täytt-essään pyöreitä hän oli varannut juhlatilan ja visioinut sinne kaikkea, mitä ammattimaisen juhlasuunnittelijan mieleen vain voikaan juolahtaa – muun muassa katon täydeltä ilmapal- loja. Lopulta hän oli havahtunut suun- nitelmiensa suuruuteen: kuka tämän kaiken tekisi ja siivoaisi?

– Juhlan järjestäjän on tärkeää miet- tiä se logistiikka, milloin ja millä vie- dään tavarat, milloin koristellaan ja sii- votaen, ja onhan paikalla joku avaa- massa ovia.

Holmberg-Lehto toteaa myös juhli- en jälkeisen suunnittelun tuppaavan unohtumaan. Juhlatavarat on kuiten- kin saatava myös pois tilasta ja laina- tut ja vuokratut tarvikkeet palautettava.

– Ehdottomasti paras on, jos tilan saa koko viikonlopuksi, että pääsee perjan- taina rauhassa tekemään ja sunnuntai- na siivoamaan.

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty – myös juhlissa

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty myös juhlia järjestettäessä. Holmberg- Lehto vinkkaa, että tilaisuuden aika- tauluttamisen helpottamiseksi päivä- tä voi käydä myös mielikuvaharjoit- telua: mitä tapahtuu, kun vieras tulee paikalle, ja miten paljon aikaa mikäkin osa juhlaohjelmasta vie?

Yhdessäololle ja seurustelulle on hyvä varata aikaa, mutta turha odottelu latistaa helposti juhlatunnelman. Juh- lasuunnittelija toteaa ihmisten arvos- tavan sitä, että ohjelma on soljuvaa ja illan kulku tiedossa.

– Onko se sitten pöydissä ohjelmia, joissa kerrotaan mitä tapahtuu, tai se- remoniamestari, joka kertoo mitä ta- pahtuu ja missä vieraiden odotetaan olevan.

Juhlien suunnittelussa olisi hyvä olla jokin punainen lanka, jota noudate- taan kutsuista ja koristeluista lähtien. Holmberg-Lehto kertoo sen helpotta- van juhlanjärjestäjän omaa visiota ja siinä pysymistä. Etenkin kutsu tulee laatia niin, että vieraat tietävät, mitä odottaa – ja mitä heiltä odotetaan.

Tarjoiluihin panostaminen ei mene hukkaan

Holmberg-Lehto muistuttaa kutsujen ja koristelujen kuvastavan tilaisuutta ja sen luonnetta.

– Jos ollaan kakkukahvijuhlissa, olisi kauniit valkoiset pöytäliinat, servietit ja ehkä viulumusiikkia, joka kertoo herk- kydestä. Ja jos haluat hyvät bileet, sit- ten samppanjat ja ilotulitukset voivat räiskyä heti kutsuissa, että tervetuloa vuosisadan bileisiin.

Juhlasuunnittelijan kokemuksen pe- rusteella on vielä eräs asia, johon juh- lissa erityisesti kannattaa panostaa: ruoka, ja tarjoilut ylipäättään.

– Ihmiset muistavat yleensä aina ruoan; oliko se kylmää, kuumaa, oliko sitä riittävästi, Holmberg-Lehto kertoo.

Toisena hän mainitsee juhlien valo- kuvauksen ja videokuvauksen. Ne voi- vat usein jäädä yksittäisen vieraan tai läheisen kontolle, jonka oma juhlin- ta jää sitten vähiin. Hän kehottaakin

miettimään, voisiko kuvaustehtävään hankkia paikalle jonkun ulkopuolisen. Kuvat ja video ovat kuitenkin kaunis muisto tilaisuudesta niin juhlan järjes- täjälle kuin vieraillekin, joten niistä ei kannata pihistellä. Myös erilaiset vie- raskirjat ja tervehdykset ilahduttavat vielä pitkään jälkikäteen.

Vältä yllätykset sopimalla asioista kirjallisesti

Olipa kyseessä sitten catering, koriste- lut tai esiintyjät, Holmberg-Lehto suo- sittelee etsimään omaan tyyliin sopi- vat tekijät ja pyytämään tarjoukset aina kolmelta palveluntarjoajalta, jotta näi- tä voi vertailla.

Palveluista kannattaa sopia kirjalli- sesti esimerkiksi sähköpostilla. Näin on helppo tarkistaa, että asiat on tehty ku- ten sovittu ja loppusummakin sovitun mukainen. Myös peruutusehdot sel- viävät tarvittaessa sopimuksista.

Esimerkiksi cateringin ja juhlatilan osalta tulee selvittää tarkasti, mitä kaik- kea ne sisältävät: tuleeko mukana as- tiat, pöytäliinat tai henkilökuntaa, tai onko tilassa äänentoistoon tarvittavat laitteet.

– Yleensä paikassa voi olla astiat, mutta ei pöytäliinoja ja serviettejä. Ne pitää vuokrata tai hankkia pitopalvelun kautta. Ja hyvin usein on, ettei seinil- le saa kiinnittää mitään tai kynttilöitä polttaa, Holmberg-Lehto kertoo.

Käytännöt kannattaa varmistaa ja sopia kirjallisesti jo ennakoon: muun muassa milloin tilaan pääsee, monel- ta pitää poistua ja millaista siivousas- tetta vaaditaan. Ruuan säilytystä var- ten kannattaa varmistaa, että kylmäti- laa on tarpeeksi saatavilla.

– Ravintoloissa tietenkin aina se ra- vintola tarjoaa ruuan ja juoman, sinne ei voi omia viedä. Juhlatiloissa on vä- hän vaihtelevia käytäntöjä. Usein nii- hin saa viedä itse ruuat, mutta osalla voi olla oma catering, jota he käyttävät, ja sitten saa viedä omat juomat.

Musiikki luo juhlatunnelman

Musiikilla on todella suuri merkitys tunnelman luomisessa, Holmberg- Lehto muistuttaa.

– Ihmiset vapautuvat, kun on mu- siikkia. Ruokailun aikanakin voisi olla taustamusiikkia.

Jos illalle halutaan hyvät bileet ja tanssia, DJ tai bändi on hänen mu- kaansa hyvä vaihtoehto. Jos kaiva- taan rauhallisempaa tunnelmaa, esiintyjäksi voi harkita esimerkiksi trioia tai trubaduuria.

Holmberg-Lehto toteaa bändin yleensä kertovan, mitä he tarvitsevat tilan ja esimerkiksi sähköjen osal- ta. Juhlan järjestäjän ei siis tarvitse miettiä kuin bändin sijoittelua: onko juhlatilassa lava, jolla bändi voi soit- taa, vai sijoitetaanko heidät johon- kin kulmaan tai nurkkaukseen?

Hän kehottaa huomioimaan myös tilan akustiikan, ja onko tarkoitus seurustella vai tanssia. Bändin saa- vuttua paikalle on mielekkäämpää keskittyä tanssiin eikä seurusteluun.

– On bändillekin kurjaa, jos ihmi- set eivät tanssi.

Sastamalan juhlatilojen tunnelmallinen helmi

Juhlatilamme sijaitsee Sastamalan Vammalassa hyvien kulkuyhteyksien varrella. Tunnelmallinen kivinavetta on rakennettu 1900-luvun alussa. Tilamme sopivat erilaisten juhlien viettopaikaksi. Talviaikaan juhlatilana toimii alakerta ja kesäkautena käytössänne on myös vanhanajan parvi. Hyvin varustellussa keittiössämme valitsemanne cateringyritys saa mainiosti loihdittua juhlaherkkunne tarjolle.

Meidän kauttamme voitte varata myös majoituksen juhlavieraidenne yöpymistä varten.

www.hyrkinnavetta.fi

Punkalaitumentie 33, 38250 Sastamala
p. 040 504 5989

@juhlatilahyrkinnavetta

Juhlatila Hyrkin Navetta

PESU-NOPSA

Monipuoliset pesulapalvelut
yksityisille ja yrityksille

Meiltä voit myös
vuokrata
pöytäliinat kaikkiin
juhlisi!

PESUNOPSA
Täyden palvelun pesula
www.pesunopsa.fi

Puh. 0400 456 740
pesunopsa@pesunopsa.fi
Itsenäisyydentie 15, Sastamala

Soittajillekin on lisäksi hyvä va- rata tilaisuuteen ruokaa ja juomaa. Usein bändi tarvitsee myös tavaroil- leen jonkin takahuoneen, jossa he voivat viettää aikaa ennen osuuttaan illasta.

Juhlat saavat olla järjestäjänsä näköiset

Holmberg-Lehto huomauttaa, että vieraat ja heidän viihtymisensä on toki tärkeää huomioida: ruokatar- joiluissa on hyvä muistaa vieraiden mahdolliset ruokarajoitteet ja mu- siikkivalinnoissa myös muiden miel- tymykset. Epäonnistumista on kui- tenkin turha pelätä. Juhlat saavat aina

olla järjestäjänsä näköiset.

– Ei tarvitse oikeasti olla mitään jä- risyttävän suurta. Elämä on elettä- väksi, ja siihen kuuluvat juhlat ja ih- miset ja ystävät.

Esimerkiksi syntymäpäiväjuhlat voi järjestää läheisten kesken vaikka nyyttäriperiaatteella, jossa lahjojen sijaan kukin vieraista tuo jotain tar- jottavaa.

– Pienelläkin budjetilla voi järjes- tää. Monesti esimerkiksi koristeluja voi vuokrata tai lainata.

Hän huomauttaa koristeita löyty- vän myös luonnosta, kunhan käyttää mielikuvitusta. Inspiraatiota voi ha- kea esimerkiksi Pinterestistä, joka on suorastaan ehtymätön ideapankki. ■

Teksti: Siru Uusi-Seppälä

Jouluperinteiden historiaa ja tapoja maailmalta

Monen jouluperinteet ovat omasta lapsuudesta: joulukuusen koristelu, tietyt joulukoristeet aina samalla ikkunalla, kynttilöiden vieminen hautoille, totutun kaavan mukaan valmistettu joulupöytä.

Perinteilläkin on kuitenkin historiansa – eikä se ole aina niin pitkä kuin voisi ajatella. Esimerkiksi joulukortit, lahjat, kuusi ja pukki yleistyivät Suomessa vasta itsenäisyyden alkuaikoina, kun oppivelvollisuus tuli ja sitä myötä kansakoulusta tuli kaikille pakollinen. Kansakoulussa vietettiin joulun juhlistamiseksi kuusijuhlaa, jonka opetussuunnitelmaan juhla laitettiin tietynlaisena.

– Opetussuunnitelmassa linjattiin, että juhlassa pitää olla kuusi, lapset kirjoittavat joulukortteja ja Joulupukki jakaa lahjoja. Kansakoulun myötä yhdenmukainen joulukonsepti levisi, kertoo suomalaisiin perinnejuhlisiin erikoistunut arkistotutkija **Juha Nirkko** Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralta.

Jotkut perinteet ovat myös painuneet unholaan. Esimerkiksi joulun alla talosta taloon kiertävät nuorten aikuisten joukot ovat kadonneet katukuvasta.

– Syksyllä kekrin aikana kiersi kekripukki. Mutta myös ennen joulua, tapaninpäivänä tai joulun välipäiv-

vinä kiersi tällaisia kiertueita. Kuvitteellisia, sonnustettuja hahmoja kulki nuorisojoukkojen keulakuvinä: tapaninpukkeja tai jouluvalkoja, joka on eräänlainen puolihevoshahmo. Kuljettiin talosta taloon ja pyydettiin viinaryyppyjä. Tällaista en ole huomannut enää tehtävän, vaikka kalenterissa on yhä Nuutin päivä. Varsinkin alkoholin käyttö ja mekastus on jäänyt pois, Nirkko kertoo kadonneista jouluperinteistä.

Toisaalta nuuttipukkien perinteestä on säilynyt jotain Satakunnan seudulla ja Hämeessä.

– Siskoni tiesi kertoa, että kaupassa oli nuuttipukkeina kiertäville lap-

sille karkkisettejä myytävänä, kuten virpomapusseja. Ennen tätä tekivät nimenomaan nuoret aikuiset, Nirkko kertoo. Tämän ohella on muitakin kansanperinteitä, jotka ovat muuttuneet aikuisten perinteestä lasten tapakulttuuriksi.

Jouluruokaperinteet ovat yhdenmukaistuneet

Monien joulunvietossa kenties tärkeimpiä elementtejä on jouluruoka. Ruokakulttuurissa on ollut jonkin verran alueellista vaihtelua. Eräs esimerkki tästä on riisipuuro:

– Itäinen tapa on ollut keittää, län-

Freepik

tinen tapa on ollut hauduttaa puuro uunissa, Nirkko kertoo.

Tänä jouluna vaihtelua haluava voi yrittää valmistaa riisipuuron eri tavalla. Esimerkiksi Marttojen sivuilta löytyy ohje niin uunissa kuin keittämällä valmistettavaan riisipuuroon.

Moneen joulupöytään kuuluvat, uunissa valmistettavat laatikkoruuat ovat historiallisesti tarkasteltuna hämäläiseksi miellettyä ruokaa. Rosollin kaltainen ruoka puolestaan on tunnettu jo vanhastaan Länsi-Suomessa, mutta nykyään yleinen nimi 'rosolli' puolestaan tulee venäjän kielestä, jossa se on tarkoittanut suolavettä.

Perinteinen jouluruoka on ollut myös lipeäkala, jota saa kaupasta myös käyttövalmiina. Miedon makuista lipeäkala on tarjottu perinteisesti voisulan tai valkokastikkeen kanssa. Valkokastikkeen voi maustaa esimerkiksi piparjuurella.

Alueellinen vaihtelu jouluperinteissä Nirkon mukaan vähentynyt.

- Tiedonvälitys on parantunut, ihmiset liikkuvat ja verkottuvat enemmän. Sellaista ei enää ole kuin talonpoikauskulttuurissa ennen teollistumista ja kaupungistumista: alueet olivat tavallaan nurkkakuntaisempia ja sisäänlämpiävämpiä. Ennen tämä oli selvemmin havaittavissa.

Nirkko kuitenkin huomauttaa, että eroavaisuuksiakin jouluperinteissä on, jopa saman kylän sisällä: - Naapureiden joulu on erilainen kuin

jonkun toisen.

Tonttu on kiltimpi versio kansanuskon haltijoista

Joulu on juhlena sulauttanut itseensä kaikenlaista enemmän tai vähemmän tunnettua kuvastoa. Juhlan kristillisestä nykymerkityksestä huolimatta jotkut perinteistä eivät suinkaan löydy Raamatun kertomuksista. Esimerkiksi tonttu-ukkoja tuskin hyppii Jeesus-lapsen seimen ympärillä.

- Omituinen juttu, että ne on päätyneet sinne Korvatunturille. Se on tällainen kiltimpi versio kansanuskon haltijoista, Nirkko kertoo.

Pohjoismaisessa kansanperinteessä tonttu on asuinpaikan tai tontin haltija. Sana tulee ruotsin sanasta 'tomte', josta se on vääntynyt suomalaiseseen muotoonsa.

- Ne on olleet moraalinvartijoita. Ne on rakastaneet rauhaa, järjestystä ja siisteyttä. Jos esimerkiksi saunottiin liian myöhään tai käytettiin alkoholia saunassa, saunatonttu tai haltija saattoi huomauttaa käytöksestä. Pudottaa katosta jotain tai muuta tällaista. Tällainen moraalinvartijahomma sopikin sitten Korvatunturin tontuille valvomaan lasten kiltteyttä, Nirkko kuvailee tonttujen luonnetta ja historiaa.

Jouluyönä ruuat on ollut maalais-taloissa tapana jättää pöytään, eikä niinkään ihmisille vaan kodinhaltijoille tai vainajille ja esi-isille. Tont-

Juustolassamme valmistuvat käsintehdyt tuotteet Suomen alkuperäisvuohen maidosta.

Kosmetiikkapajalla valmistuvat käsin tehty vuohenmaitokosmetiikka ja Wanhajan nahkarasva.

www.peevontila.fi

Peevontie 13, 32730 Sastamala

045 674 0049 • peevontila@gmail.com

**Juhlat tulossa?
Kotiin tarjoilut meiltä**

- kotileipomosta aitoja makuja

Kokenut pitopalvelu ja kahvitusten järjestäjä Sastamalassa.

Valmistamme käsityönä perinteiset kakot ja ruisleivät. Kotileipomosta saat myös makoiset pullat, leivokset ja täytkekakut juhlaan ja arkeen.

**Kotileipomo
Kirsi Jokiranta**

www.kotileipomojokiranta.fi

050 321 6522

kirsi.jokiranta@kotileipomojokiranta.fi

tujen yöllisestä ruokailusta kertoo Tonttujen jouluyö -laulu, jossa kunnon väki tarjoaa jouluruokaa haltijoille.

Kansanuskon perinteet ja ympäri maailmaa liikkuneet tavat eivät ole aina siirtyneet kirkollisiin juhlapäiviin täysin kivottomasti. Esimerkiksi tonttu-ukkoja on paheksuttu.

- Luterilainen usko on koittanut päästä muinaisuskosta eroon. Mutta kristinusko ja vanhemmat uskomukset lopulta yleensä sekoittuvat.

Myös 1700-luvulla tulleeeseen ja 1800-luvulla yleistyneen joulukuuseen on suhtauduttu aluksi epäluuloisesti. Nirkon mukaan kuusta arveltiin syntiseksi tai pakanalliseksi. Lisäksi paheksuntaa herätti kuusen kynttilöiden aiheuttama tulipalovaara.

Joulu Euroopassa – ja muualla

Joulun yhtenä esikuvana pidetään yleisesti roomalaisten Saturnalia-juhlaa, jonka viettoon kuuluivat muun muassa uhkapelit.

Kristillisen joulun tulo on Nirkon mukaan vaikea ajoittaa, koska sen vietto on alkanut pikkuhiljaa kristinuskon levitessä. Suunnilleen kristillinen joulunvietto on kuitenkin alkanut 1100-luvulta lähtien, eli keskiajan loppupuolella. Päivä on asetunut kalenterissa samalle seudulle kuin siellä jo vanhastaan ollut juhla, talvipäivänseisaus.

- Jonkinlaista juhlaa on ollut viimeimpään vuodenaikaan kaikissa kulttuureissa. Silloin on ollut kätevää myös vaihtaa vuotta. Talvipäivänseisauksena on vietetty monissa kulttuureissa. Joulu-sanan takana onkin sana 'yule' tai 'jul', joka tarkoittaa juhlaa. Kyseessä on ehkä muinaisten germaanien talvijuhla, josta on tullut yleisempi joulusana, Nirkko kertoo.

- Kun kristillisille juhlapäiville alettiin laittaa sijainteja kalenteriin, oli hyvä, että juhlaa oli siellä jo ennestään. Juhlat oli helpompi omaksua niin, että siinä hiukan ututetaan uutta sisältöä vanhaan. Kirkkoisat eivät olleet tyhmiä: ei kannata luoda uutta tyhjästä. Ensin joulua juhlettiin Jeesuksen kastepäivän merkeissä. Sitten merkitys on vakiintunut tuohon, mikä se on nykyään.

Joulua vietetään myös muissa, ei-kristillisissä maissa. Hyvänä esimerkkinä Nirkko pitää Japania, jossa myös esimerkiksi shintolaiset ja buddhalaiset saattavat viettää tapakulttuurin puolesta samankaltaista joulua kuin kristityt, mutta ilman uskonnollista merkitystä.

Japanissa joulu on enemmänkin pariskuntien kuin perheiden yhteistä aikaa. 1970-luvulla toteutetun mainoskampanjan myötä Japanissa syödään jouluna usein friteerattua broileria. Suosittua on myös kermainen pataruoka, kakku ja wagashi-makeiset. ■

» AJANVIETE

Teksti: Mari Pihlajaniemi

Kultaisen 1920-luvun Suomi

loisella ja eteenpäin katsoneella 1920-luvulla Suomi oli vielä nuori valtio, jonka valtiomuodoksi oli valikoitunut tasavalta. Vaikka ajan poliittiset vastakohtaisuudet koettelivat suuretta parlamentarismia, vuosikymmenellä hyväksyttiin niin yleinen oppivelvollisuuslaki, uskonnonvapauslaki, köyhäinhoitolaki kuin lukuisia muitakin yhteiskuntaa muovanneita lakeja. Myös kieltolaki oli voimassa koko 1920-luvun ajan, vaikka vaatimuksien purkamisesta esitettiin.

Kulttuurin puolella kirjailijaryhmä Tulen kantajat pyrki viemään kotimaista kirjallisuutta eurooppalaisempaan suuntaan. Vuosikymmenellä vaikuttivat muun muassa

Uuno Kailas, Ilmari Kianto, Katri Vala ja Mika Waltari. Musiikin kentällä säväyttivät mestarilliset Leevi Madetoja, Aarre Merikanto ja Jean Sibelius, arkkitehtuurin saralla puolestaan Eliel Saarinen ja Alvar Aalto.

1920-luvulla Suomessa myös sekä tehtiin että katsottiin paljon elokuvia. Vuosikymmen oli kotimaisen mykkäelokuvan nousukausi, ja pitkiä elokuvia valmistui vuosina 1919–1929 kaikkiaan 56. Tuolloin nähtiin muun muassa klassikoiksi muodostuneet *Ollin op-pivuodet*, *Nummisuutarit* ja *Koskenlaskijan morsian*.

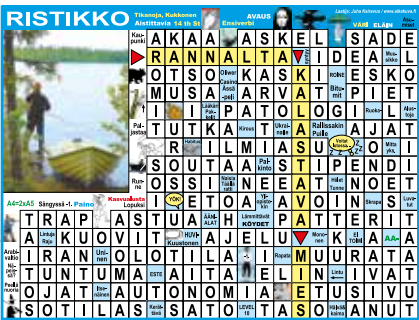
Lähde: www.kotus.fi

Tykkää **FACEBOOKISSA!**
meistä facebook.com/omakotilehti

facebook.com/omakotilehti

Ristikon
ratkaisu
edellisestä
lehdestä.

[illegible]

Hei lukija

Askarruttaako kodin remontointi?
Jaa remonttikokemuksesi tai
toivo juttuaihetta osoitteessa:

omakotilehdet.fi/palaute

Omakoti

SUORAAN TEHTAALTA TYÖMAALLE

Meiltä myös mm. pelletit

TARJOAN RATKAISUJA RAKENTAMISEEN, REMONTOINTIIN JA LÄMMITYKSEEN:

- **Ikkunat ja ovet** – Laadukkaat ratkaisut kotiin ja muihin rakennuskohteisiin.
- **Jäteveden puhdistamot** – Luotettavia ratkaisuja ympäristöystävällisesti.
- **Liimapuut** – Mittapiirustusten perusteella, kysy lisää!
- **Lämmityskattilat** – Energiatehokkuutta ja mukavuutta kotiin.
- **Lattialämmitykset** – Lämpöä ja käytännöllisyyttä tiloihin.

Jos et löydä tarvitsemaasi, ole rohkeasti yhteydessä – toimitan myös muita tuotteita.

luotettava kumppani

Tarjoan asennus- ja huoltopalveluita
Turku-Pori-Tampere-Forssa-alueella sekä toimitan tuotteita
vastuullisesti ja kotitalousvähennyskelpoisesti ympäri Suomen.

WWW.TIMOTEK.EE
Timo Routakangas:
(+358) 040 589 7360 / timo@timotek.ee

Säästä aikaa, rahaa ja vaivaa – ota yhteyttä ja tee järkevä päätös!

NAUTI OMASTA PIHASTA!

Piharakentamisen ja jätevesijärjestelmien
ammattilainen suunnittelusta toteutukseen.
Muista varata pihapalvelut ajoissa!

Meiltä myös pihan hoidolliset työt!

PIHA SUOMELA
www.pihasuomela.fi

Juha
Mari
Rami

p. 050 3532295
p. 050 3042015
p. 044 5847712

Yhteisellä tiellä

Sastamalan Lukko- ja Avainpalvelu

Palveleva lukko- ja avainpalvelu
Sastamalassa

www.salpaoy.fi

Puistokatu 21, Sastamala / puh. 03 514 1010

Verkkokauppa: myynti@salpaoy.fi

Muut asiat: lukko.avainpalvelu@salpaoy.fi

Avoimena arkisin klo 9 - 17

Myös
verkkokauppa!

dormakaba

TEE EKOTEKO JA JÄTÄ HIILINIELUT RAUHAAN, RAKENNA RAUDASTA!

Olemme metallituotteiden valmistaja Pirkanmaalla ja sen lähialueilla. Tarjoamme rakennuslalle ja teollisuudelle räätälöityjä teräsrakenteita ja -asennuksia toteutusluokissa EXC1-EXC3.

Yritys toteuttaa järeitä teräsrakenteita ja hitsaustöitä laadukkaasti. Valmistamme muun muassa palkkirakenteita, autokatoksia, halleja, teräsportaita sekä huoltotasoja, ja tarjoamme myös erikoisterästä maatalous- ja maanrakennuskalustoon.

www.suikki.fi

Olemme toimineet jo vuodesta 1996

TERÄSRAKENNE SUIKKI OY

Tarjouspyynnöt:
tarjouspyynto@suikki.fi

puh. 040 521 9166
mikko@suikki.fi

puh. 050 354 3972
eero@suikki.fi

Monipuoliset kiinteistö- ja kotiapupalvelut

- Talonmiespalvelut
- Pihatyöt
- Ikkunapesut
- Kattopesut
- Pienremontit
- Nikkarointi
- Purkutyöt
- Maalaus
- Raivaustyöt
- Työvoimaa yrityksille
- Tiskikone ym.asennukset
- Muuttoapu, kotiapu

**Sastamalan
koti- ja mökkipalvelu**

www.mn-tekee.fi

Puh. 045 322 9966